

บทที่ 4 ผลการศึกษา

“ผลการศึกษา “เรื่อง การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี และเพื่อเสนอแนวทางพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

วิธีการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการวิจัยระหว่างเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้ คือ ประชากรในชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน 361 คน โดยคำนวณจากการใช้สูตร Taro Yamane และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวนทั้งสิ้น 14 คน ใช้เกณฑ์การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และเป็นบุคคลที่มีบทบาท มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และสามารถรับรู้ถึงปัญหา อุปสรรค และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ในกิจกรรมการทำงานและจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยตรง และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกแบบเจาะจง ในการสัมภาษณ์เชิงลึกภายในกลุ่มที่เป็นประธานหรือรองประธานกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการของการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตร เพื่อแสดงความคิดเห็นต่อการเสนอแนวทางการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีต่อไป โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 สภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 3 การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวยังเชิงเกษตรชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 4 เสนอแนวทางพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

ซึ่งในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ดังนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสำรวจ	จำนวน (N=361)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	158	43.8
เพศหญิง	203	56.2
รวม	361	100
อายุ		
อายุ น้อยกว่า 20 ปี	28	7.8
อายุ 20 - 39 ปี	160	44.3
อายุ 40 ปีขึ้นไป	173	47.9
รวม	361	100
สถานภาพ		
โสด	92	25.5
สมรสอยู่ด้วยกัน	210	58.2
สมรสแยกกันอยู่	23	6.4
อยู่ร้าง	11	3.0
หม้าย	25	6.9
รวม	361	100
ศาสนา		
อิสลาม	361	100
รวม	361	100
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	39	10.8
ประถมศึกษา	165	45.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	63	17.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	54	15.0
อนุปริญญา/ปวส.	22	6.1
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	18	5.0
รวม	361	100
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	135	37.4

5,001 – 10,000 บาท	169	46.8
10,001 – 15,000 บาท	43	11.9
15,001 – 20,000 บาท	11	3.0
20,000 – 25,000 บาท	2	0.6
มากกว่า 25,000 บาท	1	0.3
รวม	361	100

N = 361

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสำรวจ พบว่า

1. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 56.2 รองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8
2. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มอายุมีจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจมากที่สุด คือ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 47.9 และกลุ่มอายุน้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 20 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.8
3. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามสถานภาพ พบว่า มากที่สุด คือ สถานภาพสมรสอยู่ด้วยกัน จำนวน 201 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 และน้อยที่สุด คือ สถานภาพอยู่ย่ำร้าง จำนวน 11 คิดเป็นร้อยละ 3.0
4. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามศาสนา พบว่า ศาสนาที่พบมากที่สุด คือ ศาสนาอิสลาม จำนวน 353 คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจอยู่ในระดับการศึกษาที่มากที่สุด คือ ประถมศึกษา จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 และน้อยที่สุด คือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0
6. ผู้ตอบแบบสำรวจจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจที่มีรายได้ต่อเดือนมากที่สุด คือ 5,001– 10,000 บาท จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 46.8 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

1. สภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โดยสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ได้ก่อตั้งในอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านต้นหยงเปาว์ และหมู่บ้านบางราฟา ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นมีความเหมาะสมแก่การเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมง และสามารถเป็นที่ดึงดูดใจของบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาท่องเที่ยวได้ อีกทั้งยังเป็นแหล่งส่งเสริมรายได้ให้กับชาวบ้านในตำบล ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกถึงสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ พบว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์จะมีลักษณะ 2 รูปแบบ พบว่า ดังนี้

1) สภาพการท่องเที่ยวในป่าโกงกาง เป็นลักษณะของการล่องเรือ เยี่ยมชมป่าโกงกางในป่าชายเลนของชุมชนต้นหยงเปาว์ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากทั้งทางด้านระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีขนาดเล็ก เช่น หอย ปู ปลา และเคย หรือกุ้งเคย ซึ่ง “เคย” ในที่นี้เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง รูปร่างคล้ายกุ้ง หรือบางครั้งจะเรียกว่า “กุ้งเคย” ซึ่งตัวเคยนี้จะดำรงชีวิตอยู่ใกล้ผิวทะเลโดยไม่จมลงไป อาจจะอยู่ในน้ำลึกประมาณหน้าแข้งถึงระดับหน้าอก ตัวเคยมีขนาดยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร มีเปลือกบางและนิ่ม อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงตามชายทะเลและลำคลอง ทั้งนี้กุ้งเคยอาศัยอยู่ทั้งในป่าชายเลน และแนวหญ้าทะเล ถ้าอยู่บนพื้นทรายตัวมีสีชมพูหนวดยาวและมีสีชมพูปนแดง ถ้าอยู่บนพื้นที่เป็นโคลนมักมีสีขาว ที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างระบบนิเวศบริเวณกลางน้ำและผิวดิน เป็นตัวถ่ายทอดพลังงานในระบบสายใยอาหาร และมีบทบาทสำคัญในห่วงโซ่อาหารทะเล โดยเป็นตัวเชื่อมระหว่างซากสิ่งมีชีวิตและสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กกับสัตว์น้ำ ทั้งนี้ “เคย” จึงเป็นสัตว์เศรษฐกิจ ซึ่งหาได้จากธรรมชาติและให้คุณค่าทางโภชนาการสูง มีประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์ โดยใช้ตัว เคย มาทำกะปิกุ้ง หรือกุ้งแห้ง เป็นต้น

2) สภาพการท่องเที่ยวในลักษณะการเรียนรู้การฝึกอบรมในด้านอาชีพ ได้แก่ การประกอบอาชีพไผ่ผาง การลอบปู การอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ในการสร้างซั้งปะการังเทียม ปลูกหญ้าเทียม เพื่อสร้างเป็นบ้านปลา ตลอดจนการแปรรูปอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม มันกุ้ง กะปิ กุ้งแห้ง ปลาแห้ง เป็นต้น

ดังนั้นสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวของการเสริมความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวไว้ว่า

“...สภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ จะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางระบบนิเวศและทรัพยากรสัตว์น้ำมาก เช่น ป่าโกงกางในป่าชายเลน พันธุ์สัตว์น้ำแต่ละชนิดทั้งในแม่น้ำลำคลองและ

ชายฝั่งทะเล และมีความหลากหลายในการเข้าเยี่ยมชมวิถีชีวิตของ
ชาวประมงชายฝั่ง และการฝึกอบรมอาชีพในการแปรรูปอาหารทะเล ...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นยังต้องควบคู่ไปกับกลุ่ม
อนุรักษ์ทรัพยากรพันธุ์สัตว์น้ำทางทะเล เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งมีความสอดคล้อง
กับคำกล่าวของ Government Officials Com 1.5 ได้กล่าวไว้ว่า

“...ที่นี่จะมีกิจกรรมการเรียนรู้วิธีการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำในทะเล เช่น การ
สร้างซั้งปะการังเทียม การปลูกหญ้าเทียม เพื่อการสร้างบ้านปลา และการ
ขยายพันธุ์ปลาที่หลากหลายชนิด เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นกิจกรรมที่สร้าง
ความรักและความห่วงใยกับธรรมชาติและพันธุ์สัตว์น้ำให้มีการขยายพันธุ์
ที่เพิ่มมากขึ้น และไม่สูญหายจากพื้นที่ทางที่มีความอุดมสมบูรณ์เหล่านี้...”

(Government Officials Com 1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

กล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มี
ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นทางลำคลอง และทางชายฝั่งทะเล โดย
การดำรงชีวิตที่ต้องพึ่งพาอาศัยของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุดไปพร้อมๆกับ
การอนุรักษ์และฟื้นฟูของทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้เพื่อสามารถสืบทอดให้คน
รุ่นหลานได้ร่วมกันดูแลรักษาให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต

2. การประกอบอาชีพของชุมชน

ด้วยสภาพทางกายภาพของหมู่บ้านตั้งอยู่บนเนินทรายปากแม่น้ำริมฝั่งทะเล ไม่มีที่ราบที่
เอื้อต่อการทำการเพาะปลูก จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ผู้คนของชุมชนยึดอาชีพทางการประมง
พื้นบ้านเป็นหลัก เพราะโดยสภาพแวดล้อมของชุมชนมีทั้งคลองและทะเลชายฝั่งหรืออ่าวปัตตานี และ
มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ยังมีพันธุ์สัตว์น้ำที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่ทั้งชุมชนประมงก็
จะพึ่งพิงทรัพยากรเหล่านี้เป็นหลักในการประกอบอาชีพและการดำเนินชีวิตในแต่ละวัน ทั้งนี้จึงเห็น
ลักษณะการประกอบอาชีพภายในชุมชนต้นหยงเปาว์ พบว่า มี 2 รูปแบบใหญ่ๆ ดังนี้

1). ในแม่น้ำลำคลอง มีลักษณะการประกอบอาชีพโพงผางที่ใช้สืบทอดอาชีพเหล่านี้กันมา
ยาวนานเกือบหนึ่งร้อยปี ตั้งแต่เริ่มมาอยู่ที่นี้ อาชีพเดิม คือ อาชีพโพงผางและลักษณะของหมู่บ้านที่นี่
เป็นหมู่บ้านที่มีขนาดใหญ่ จะมีประชากรของหมู่ที่ 4 ไม่ต่ำกว่า สามพันคน

2). การออกทางทะเล โดยปัจจุบันมีทรัพยากรทางทะเล และทรัพยากรทางน้ำร้อยละ
และทรัพยากรที่น้อยลง ทำให้อาชีพที่กล่าวมาข้างต้นน้อยลงขึ้นมาทุกวันๆ ซึ่งส่วนที่เพิ่มขึ้นมาทุกวัน
คือ อาชีพค้าขาย ซึ่งเป็นลักษณะการค้าขายในต่างประเทศ คือ ประเทศมาเลเซีย และมีชาวบ้านใน
สัดส่วน ร้อยละ 50-60 ไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ส่วนสัดส่วนที่เหลือจะอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน คือ
ประกอบอาชีพประมงอย่างเดียว แต่มีบางส่วนที่ทำงานนอกจากอาชีพหลักก็จะหันมาประกอบอาชีพ
เสริมทางการเกษตรประมง เช่น เลี้ยงปลา กุ้ง ปู หอย เป็นต้น ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ
Government Officials Com 1.2 ได้กล่าวไว้ว่า

“...การประกอบอาชีพของคนที่นี่ ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน ไม่ว่าจะเป็นทางลำคลองและทางทะเลชายฝั่ง เนื่องจากเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชนในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านมายาวนาน ทั้งนี้การประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเหล่านั้นจะต้องหนักไปพร้อมๆกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำด้วย...”

(Government Officials Com 1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า การเกษตรประมงของชุมชนต้นหยงเปาว์นั้นจะมีการเลี้ยงพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น บ่อเลี้ยงกุ้ง บ่อเลี้ยงปลากะพง และบ่อเลี้ยงปู เพื่อเป็นสถานที่สำหรับการเพาะพันธุ์หรือธนาคารของพันธุ์สัตว์น้ำ และสามารถเป็นศูนย์สำหรับการให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจมาศึกษาและเข้ามาเยี่ยมชมหรือมาท่องเที่ยวภายในตัว เพื่อเพิ่มทักษะความรู้ใหม่ๆเข้ามาในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีความสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com 1.1 ได้กล่าวไว้ว่า

“...คนในชุมชนมีการรวมกลุ่มในการจัดหารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ มีการเลี้ยงของพันธุ์สัตว์น้ำที่มีความหลากหลาย เช่น บ่อเลี้ยงกุ้ง บ่อเลี้ยงปลา และบ่อเลี้ยงปู เป็นต้น เพื่อเป็นสถานที่แห่งหนึ่งในการเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับการเกษตรทางบก และถือว่าสามารถเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงภายในชุมชนแหล่งหนึ่ง ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้และมาท่องเที่ยวได้...”

(Government Officials Com 1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า การประกอบอาชีพของชุมชนต้นหยงเปาว์ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านมาอย่างยาวนานที่มีการสืบทอดต่อกันมา และสามารถสร้างรายได้กับชาวบ้านในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านเหล่านี้ อีกทั้งพื้นที่ชุมชนนี้มีความเหมาะสมที่จะจัดตั้งแหล่งพื้นที่การเกษตรของการจัดเลี้ยงเกี่ยวกับเกษตรประมง เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งหนึ่งภายในชุมชน และทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาเยี่ยมชม และศึกษาหาความรู้ภายในชุมชนไปควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การท่องเที่ยวล่องเรือชมป่าโกงกางในป่าชายเลนที่มีพืชพันธุ์ไม้และพืชพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้งเคย หอย ปู ปลา เป็นต้น การล่องเรือชมวิถีชีวิตของชาวเกษตรประมงทั้งทางแม่น้ำลำคลองและทางทะเล ชมวิถีการวางอวนปู การวางอวนปลาที่สร้างความน่าตื่นเต้นมากมายให้กับนักท่องเที่ยวในการได้สัมผัสถึงวิถีชีวิตของชาวประมงโดยตรง อีกทั้งยังได้รับความรู้กลับมาปรับประยุกต์ในการดำเนินชีวิตของตนเองต่อไปได้เป็นอย่างดีในอนาคต

3. ลักษณะทางสังคม ความเชื่อ และพิธีกรรมของชุมชน

ลักษณะความเชื่อตามสภาพสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยทั่วไปตามหลักศาสนาอิสลามเป็นหลัก และมีกิจกรรมที่เป็นเรื่องราวปกติของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความเชื่อต่างๆ ทั้งนี้ชาวบ้านที่นี่ส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาอิสลามที่ยึดในเรื่องของความเชื่อทางศาสนาของจังหวัดปัตตานี อีกทั้งกิจกรรมทางสังคม ความเชื่อ และประเพณีหรือพิธีกรรมทางศาสนาเข้ามาสืบ

ทอดและจัดขึ้นในทุกๆปีภายในในชุมชนต้นหยงเปาว์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com 1.1 ได้กล่าวไว้ว่า

“...ในชุมชนต้นหยงเปาว์ สภาพทางสังคม ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี จะมีลักษณะกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ 1) กิจกรรมการจัดงานเมาลิต 2) กิจกรรมการกวนอาซุร (ขนมอาซุร) 3) กิจกรรมเทศกาลวันฮารีรายอ 4) กิจกรรมการละศีลอดหรือเปิดบวช ในช่วงเดือนรอมฎอน และ 5) กิจกรรมการเข้าสู่น้ำ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมจะจัดขึ้นทุกๆปี เพราะได้รับการสนับสนุนจากหลายหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือในกิจกรรม รวมไปถึงความร่วมมือ ความสามัคคีของคนในชุมชนด้วย ที่ร่วมสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีที่มีอยู่ในชุมชนให้คงอยู่ต่อไปสู่รุ่นลูกหลาน เป็นต้น...”

(Government Officials Com 1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้สามารถอธิบายลักษณะของกิจกรรมทางสังคม ความเชื่อ และพิธีกรรมของชุมชนในแต่ละกิจกรรมดังกล่าวของ Government Officials Com 1.1 ที่ได้กล่าวมาข้างต้น ซึ่งมีรายละเอียดและลักษณะความสำคัญของกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1) กิจกรรมการจัดงานเมาลิต ถือเป็นกิจกรรมหรือพิธีกรรมที่ชาวไทยมุสลิมให้ความสำคัญและจะจัดขึ้นทุกๆปี และนิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาช้านานรุ่นสู่รุ่น โดยพื้นที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ทั้งนี้งานเมาลิตส่วนใหญ่จัดขึ้นในโอกาสตรงกับวันประสูติของศาสดามุฮัมมัด คือ ในเดือนรอมฎอนฮิจเราะฮ์ ซึ่งเป็นเดือนที่ 3 ในปีฮิจเราะฮ์ศักราช โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญที่นอกเหนือจากการรำลึกถึงคุณูปการความดีของศาสดามุฮัมมัดที่มีต่อศาสนาอิสลามแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และสร้างความรัก ความสามัคคี และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ในหมู่คณะ รวมทั้งสามารถนำแบบอย่างที่ดีของศาสดามุฮัมมัดใช้ในชีวิตรประจำวันด้วย นอกจากนี้งานเมาลิตเป็นประเพณีปฏิบัติของชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นการให้เกียรติและการมีความรักต่อท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) ซึ่งเป็นผู้ที่สมควรได้รับการให้เกียรติยกย่อง ทั้งนี้การจัดงานเมาลิตจึงถือเป็นงานรำลึกคุณงามความดีของท่านและส่งเสริมความรักความสามัคคีให้กับประชาชนในชุมชนต้นหยงเปาว์และในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ด้วย

2) กิจกรรมการกวนอาซุร (ขนมอาซุร) ถือเป็นประเพณีท้องถิ่นของชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คำว่า อาซุร เป็นภาษาอาหรับ แปลว่า การผสม การรวมกัน คือ การนำสิ่งของที่รับประทานได้หลายสิ่งหลายอย่างมากรวมกัน มีทั้งชนิดคาวและหวาน การกวนข้าวอาซุรจะใช้น้ำในหมู่บ้านมาช่วยกันคนละไม้คนละมือ เพื่อความสามัคคีและสร้างความพร้อมเพรียงเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ที่มีผลต่อการอยู่ร่วมกันของสังคมอย่างมีความสุข ความร่วมมือของคนในชุมชนจะเห็นได้ว่า ในทุกๆ ปี ของเดือนตุลาคมจะมีการจัดกิจกรรมการกวนอาซุร และมีการแบ่งหน้าที่ในแต่ละฝ่าย โดยหัวหน้างานจะเป็นคณะกรรมการมัสยิด ซึ่งการกวนอาซุร และมีการแบ่งจำนวนคนรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย เช่น แบ่งฝ่ายจัดหากิ่งไม้ อุปกรณ์สำหรับการกวน และฝ่ายห่อครีว เพื่อจัดหาวัตถุดิบเกี่ยวกับการทำอาซุร ตลอดจนฝ่ายคนกวนอาซุร ซึ่งจะแบ่งเป็น

2 ช่วง ได้แก่ ช่วงเช้าและช่วงบ่าย ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทุกงานและทุกฝ่ายจะมีการประสานความร่วมมือที่ดี มีความสามัคคี เพื่อให้งานได้บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จ

3) กิจกรรมเทศกาลวันฮารีรายอ ถือเป็นวันสำคัญของชาวมุสลิมทั่วโลกวันหนึ่ง ถือได้ว่าเป็นวันรื่นเริงประจำปีซึ่งชาวมุสลิมได้เดินทางกลับภูมิลำเนาของตนเอง เพื่อเข้าร่วมประกอบพิธีกรรมทางศาสนาโดยพร้อมเพรียงกัน ได้พบปะสังสรรค์กับเพื่อน ญาติพี่น้องเพื่อขอภัยซึ่งกันและกัน ช่วงเวลาในรอบ 1 ปีของชาวมุสลิม มีวันฮารีรายอ 2 ครั้ง คือ

3.1 อีดิลฟิตรี ตรงกับวันที่ 1 เดือนเซาวาล ตามปฏิทินอิสลาม ซึ่งเป็นวันออกบวชหลังจากได้ถือศีลอดตลอดระยะเวลา 1 เดือน นิยมเรียกวันนี้ว่า “วันออกบวช” หรือ “รายาปอซอ” หรือ “รายาฟิตเราะห์” ในวันอีดิลฟิตรีเป็นวันแรกของการออกจากเทศกาลถือศีลอดของชาวมุสลิม เป็นวันแห่งรางวัล และการตอบแทนสำหรับผู้ผ่านการทดสอบประจำปีในเดือนรอมมาฎอน ด้วยการบังคับตัวเอง จากการลด ละ การกินดื่ม กิเลสตัณหา และได้ละหมาดตะรอวีห์เป็นเวลาเกือบหนึ่งชั่วโมงเต็มตลอดคำคืนของเดือนรอมมาฎอน ในวันอีดิลฟิตรีมุสลิมทุกคนต้องตื่นแต่เช้าเพื่อทำการอาบน้ำสุนัต และไปละหมาดอีดิลฟิตรีที่มีสยิดประจำหมู่บ้าน ชาวมุสลิมนิยมใส่เสื้อผ้าของใหม่ ๆ สะอาด สวยงาม มีกลิ่นหอม ทุกคนต้องปฏิบัติบริจาคซากาตฟิตเราะห์ วันอีดิลฟิตรีถือได้ว่ามุสลิมทุกคนมีความรื่นเริง สนุกสนาน เพราะในวันนี้ได้ไปเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง ไปเคารพผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว และทำความสะอาดสุสาน นำขนมไปแจกจ่ายให้กับเด็กๆ เพื่อนบ้าน เลี้ยงอาหารคนในหมู่บ้าน สำหรับอาหารที่นิยมทำในวันฮารีรายอ คือ ตูปะ (ข้าวเหนียวต้ม)

3.2 อีดิลอฎฮา ตรงกับวันที่ 10 เดือน ซุลฮิจญะฮ หรือตรงกับเดือน 12 ของปฏิทินอิสลาม ซึ่งถัดจากวันอารอฟะฮ และเป็นวันสังเวยของสัปดาห์แรกในเดือนซุลฮิจญะฮ มีลักษณะคล้ายกับวันตรุษอีดิลฟิตรี แต่มีข้อแตกต่างตรงที่มีการทำกุรบาน ซึ่งเป็นวันเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสชาวมุสลิมทั่วโลกได้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกกะ และเป็นวันริเริ่มของการประกอบพิธีฮัจญ์ที่เสร็จสมบูรณ์ ส่วนผู้ไม่ได้ไปก็ให้ไปประกอบพิธีละหมาดอีดิลอฎฮายังมีสยิดประจำหมู่บ้าน ในวันอีดิลอฎฮาจะมีการทำกุรบาน โดยมีการเชือดสัตว์กุรบาน ได้แก่ อูฐ วัว แพะ แล้วนำเนื้อที่เชือดแล้วมาบริจาคให้กับผู้ยากจน หรือทำอาหารเลี้ยงคนในหมู่บ้าน และในวันนี้ผู้ไปประกอบพิธีฮัจญ์ออกฮัจญ์ และเตรียมตัวเดินทางกลับบ้านของตน ทั้งนี้บรรยากาศในวันฮารีรายอของชาวมุสลิมทั่วโลกเต็มไปด้วยรอยยิ้ม เสียงหัวเราะ เสียงความสุขเต็มเปี่ยม สิ่งที่น่าประทับใจในวันนี้ คือ บรรดาลูกๆ ขอภัยต่อพ่อแม่ บรรดาภรรยาขอภัยต่อสามี และเพื่อนบ้านขอภัยต่อกันในเรื่องผิดพลาดมองใจกันตลอดระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา และมีการแสดงออกด้วยการสวมกอด การจูบมือ การหอมแก้มทั้งสองของพ่อแม่ แสดงถึงความรักความเข้าใจที่มีต่อกัน ลูกหลานที่อยู่ต่างถิ่นต่างก็กลับมารวมตัวกันที่บ้าน เพื่อได้อยู่ร่วมกันกับคนในครอบครัว ทุกครอบครัวมีความอบอุ่นเต็มไปด้วยบรรดาลูกๆ หลานๆ กลับบ้านโดยพร้อมเพรียงกัน

4) กิจกรรมการละศีลอดหรือเปิดบวช ในช่วงเดือนรอมฎอน ถือเป็นการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อให้ผู้ถือศีลอดได้สัมผัสและรับรู้ถึงความทุกข์ยากลำบาก ได้เรียนรู้ถึงอุปสรรคต่างๆ ของการดำเนินชีวิต และเมื่อได้สัมผัส ได้รับรู้ถึงความทุกข์ยากแล้ว การถือศีลอดจึงส่งผลสืบเนื่องให้ผู้ถือศีลนั้นรู้จักอดทนต่อความทุกข์ยากต่างๆ ด้วยความพากเพียรและสติปัญญา กล่าวคือ ฝึกฝนจิตใจของชาวมุสลิมทุกคนให้เป็นผู้มีสติ หนักแน่น มี

จิตใจจดทนนอดกลั้นทั้งต่อความหิวโหย ต่อความโกรธ ความปรารถนาแห่งอารมณ์ และสิ่งยั่ววน นานับประการ ซึ่งผลที่ได้จากความอดทนและความเพียร คือ การพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี มีความ ใฝ่สูงด้านจิตใจอยู่ตลอดเวลา มีสติ จิตสงบ ไม่ฟุ้งซ่านและพร้อมที่จะเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ได้ และสามารถมุ่งความสำเร็จ ทั้งนี้การถือศีลอดในเดือนรอมฎอนของชาวมุสลิมจึงมีคุณประโยชน์ อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ต่อหน้าที่การงาน และกิจวัตรประจำวันของชาวมุสลิม นอกเหนือไปจาก ความยำเกรง และศรัทธาอย่างแรงกล้าที่จะได้ใกล้ชิดพระเจ้าหรือพระองค์อัลลอฮ์ นอกเหนือจากการได้สัมผัสความทุกข์ยากและการอดทนแล้ว การถือศีลอดรอมฎอนยังเป็นสอนให้ รู้จักดำรงชีพด้วยความสมถะและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ของมนุษย์ ดังนั้นพิธีกรรมการถือศีลอดของชาวมุสลิมจึงเป็นการปฏิบัติศาสนพิธีที่มีเนื้อหาสาระเพื่อ ชัดเกล้าจิตใจของผู้ปฏิบัติให้ผ่องแผ้ว ด้วยการพากเพียรต่ออุปสรรคและความยากลำบาก เหน็จ เหนื่อย เพื่อให้มีจิตใจมุ่งมั่น หนักแน่น และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่กัน และมุ่งมั่นให้สามารถปฏิบัติได้ ตลอดทั้งปี ไม่ใช่เพียงแต่เดือนรอมฎอนเพียงเท่านั้น อันเป็นกุญแจสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ ต้องอาศัยความเกื้อกูล และไมตรีจิตต่อกัน

5) กิจกรรมการเข้าสู่น้ำ ชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่นิยมทำ การขลิบหนังหุ้มปลายอวัยวะเพศในทารก หรือเด็กเล็ก จึงมักทำเมื่อเด็กโตขึ้น อายุประมาณ 7- 10 ขวบขึ้นไป ตามหลักแล้วศาสนาอิสลามส่งเสริมให้ชาวมุสลิมเข้าสู่น้ำ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหลักอย่าง หนึ่งที่เป็นเพศชาย และนับถือศาสนาอิสลาม แต่ถ้าไม่ทำก็ถือว่าเป็นมุสลิมไม่สมบูรณ์และยังต้องทำ ความสะอาดอวัยวะเพศทุกครั้งก่อนจะทำพิธีละหมาด วันละ 5 เวลา ซึ่งเป็นการยุ่งยากเสียเวลา ดังนั้นชาวมุสลิมจึงนิยมทำสู่น้ำ เพื่อความสะอาดและหมดปัญหา นอกจากนี้การเข้าสู่น้ำถือได้ว่า เป็นมุสลิมที่สมบูรณ์ เพื่อความสะอาดในการทำความสะอาดอวัยวะเพศในการอาบน้ำละหมาดวัน ละ 5 เวลา และยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อญาติพี่น้อง เพื่อนๆ และชาวมุสลิมด้วยกันอีกทั้ง เป็นการรักษาสุขภาพประเพณีอันดีงามของชาวมุสลิม

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะกิจกรรมทางสังคม ความเชื่อ และพิธีกรรมทางศาสนา จึงเป็น แบบแผนหลักในการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนต้นหยงเปาว์ตามหลักศาสนาที่ยึดถือมาตั้งแต่กำเนิด และเป็นส่วนที่สำคัญในการทำตามหลักปฏิบัติที่มีมานานและมีการสืบทอดกันมา และความเชื่อจึง เป็นลักษณะความคิดอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ต้องยึดเหนี่ยว เพื่อความมั่นคงทางจิตใจ และเป็นเครื่อง หล่อเลี้ยงให้มีชีวิตอยู่ได้ ทั้งนี้เพื่อชัดเจนสภาพจิตใจของมนุษย์ให้อยู่บนเส้นทางที่เที่ยงตรง และสร้าง ความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน

4. สภาพการคมนาคม

ในสมัยก่อนสภาพทางคมนาคมในการเข้าออกของชุมชนต้นหยงเปาว์ พบว่า การเดินทาง มีความยากลำบาก เนื่องจากทางเข้าของชุมชนแห่งนี้ เป็นแหลมที่อยู่กลางน้ำคลองล้อมรอบ และติด กับชายฝั่งทะเล จึงมีการเข้าออกที่ยากลำบาก ทั้งนี้จึงต้องขึ้นเรือเพื่อใช้ในการเดินทางและต้องใช้ ระยะเวลาในการเดินทาง คือ 1-2 ชั่วโมง

ต่อมา ณ ปัจจุบันนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายและมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีการสร้างถนนลาดยางหรือการเข้าถึงทางบก เพื่อความสะดวกมากยิ่งขึ้นและสามารถลดระยะเวลาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น โดยใช้เวลาเพียง 15 นาที ในการเข้าถึงชุมชน และทำให้มีความสะดวกและปลอดภัย

นอกจากนี้สภาพการคมนาคมในการเข้าออกของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ของ Government Officials Com 1.3 ได้กล่าวว่า

“...สภาพการคมนาคมในสมัยก่อนทางเข้าออกของชุมชนจะยากลำบาก เนื่องจากทางชุมชนแห่งนี้ จะเป็นแหลมที่อยู่กลางน้ำคลองล้อมรอบและติดกับชายฝั่งทะเล จึงจะมีการเข้าออกยากลำบาก จะต้องขึ้นเรือในการเดินทาง แต่มา ณ ปัจจุบันนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงมากมายมีการพัฒนามากขึ้น จึงมีการสร้างถนนลาดยางหรือการเข้าถึงทางบก เพื่อความสะดวกมากยิ่งขึ้น สามารถที่จะลดระยะเวลาที่รวดเร็วมากยิ่งขึ้น จากเรือระยะเวลาในการเดินทางคือ 1-2 ชั่วโมง แต่มา ณ ปัจจุบันใช้เวลาเพียง 20 นาทีในการเข้าถึงชุมชน ซึ่งทำให้มีความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น...”

(Government Officials Com 1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.3 ได้กล่าวว่า

“...ตอนนี้สภาพทางคมนาคมในการเข้า-ออกของชุมชน สามารถเข้าออกได้สะดวก และการเข้าถึงชุมชนแห่งนี้ สามารถเดินทางได้ 2 ทาง คือ ทางบกกับทางเรือ ซึ่งทางบกก็จะเข้ามาทางถนนสายเพชรเกษม เป็นถนนลาดยางในการเข้าถึงหมู่บ้านและเข้าทางปากทางคลองขุด ขัทยานพาหนะเรื่อยมา โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที หรือ 9.8 กิโลเมตร และมีอีกเส้นทางหนึ่งในการเข้าถึงชุมชน คือ จะใช้การเข้าถึงโดยทางเรือที่สามารถสัญจรได้ใกล้ๆ กัน เช่น หมู่บ้านบางดาวา หมู่บ้านสายหมอ หมู่บ้านแคนา โดยสามารถใช้เรือในการสัญจรไปมาได้...”

(People Com B2.3, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าสภาพการคมนาคมของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ นั้น เป็นพื้นที่ที่มีความสะดวกแก่การเข้าออกภายในชุมชน เป็นถนนลาดยาง อีกทั้งชุมชนมีความพร้อม ความสามารถในการแสดงศักยภาพต่อการให้ความสะดวก และการให้บริการ รวมถึงการรองรับสำหรับการเปิดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงอย่างมีประสิทธิภาพได้

ระบบสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชน

มีไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ลานจอดรถ การรักษาความปลอดภัย ร้านขายของที่ระลึก ระบบการติดต่อสื่อสาร ครบทุกช่องทาง จึงสอดคล้องกับคำกล่าวของผู้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ระบบสาธารณูปโภคเพียงพอมาก สะดวก ใช้ได้ตลอดไม่ขาดสายหรือตกบกพร่อง และพร้อมที่จะมีการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาพักอาศัยภายในชุมชนที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...ที่นี่มีระบบไฟฟ้า น้ำประปาทั่วถึง สมบูรณ์ ใช้ได้ตลอด แต่เมื่อก่อนคนในหมู่บ้านที่นี่จะใช้น้ำบาดาล เป็นการใช้บาดาลด้วยตนเอง เนื่องจากตอนนี้มีการเปลี่ยนแปลงมาก มีการพัฒนาขึ้น จึงทำให้ระบบการบริหารของ(อบต).ที่ได้รับหน้าที่มอบหมายในการดูแลและให้อำนวยความสะดวกในส่วนของการประปาได้เป็นอย่างดี และได้รับงบประมาณจากรัฐบาลในการสนับสนุนเข้ามา ซึ่งเป็นระบบที่มีความสามารถเพียงพอที่จะให้ชาวบ้านใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ให้คำกล่าวว่า

“...ระบบสาธารณูปโภคเพียงพอมาก และสะดวก ไม่ขาดสาย และพร้อมที่จะมีการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาพักอาศัยที่เพียงพอ...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าระบบสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนนั้น เช่น น้ำประปา ไฟฟ้า การบริการอินเทอร์เน็ต พื้นที่จอดรถ มีการบริการยานพาหนะสำหรับการท่องเที่ยวทั้งทางบกและทางทะเล ที่มีความสะดวก รวมถึงสามารถรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ และทั่วถึง

กล่าวสรุปโดยรวมเกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จะเห็นได้ว่า สภาพพื้นที่ของชุมชนมีความเหมาะสมในการจะเปิดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งภายในชุมชนยังมีความหลากหลายของกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจ และสามารถสร้างให้เป็นสถานที่เรียนรู้ไปพร้อมๆกับการเก็บประสบการณ์จากการท่องเที่ยวของพื้นที่ที่หลากหลาย เช่น ศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูของพันธุ์สัตว์ทั้งทางลำคลอง โดยที่มีความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น กุ้งเคย ปู หอย และปลาชนิดต่างๆที่อาศัยอยู่ในป่าโกงกางและป่าชายเลนที่นี้ของชุมชนต้นหยงเปาว์ที่ถือว่ามีคุณสมบัติสมบูรณ์มากของจังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีความสวยงามและสมบูรณ์มาก และทางหนึ่ง คือ ทางชายฝั่งทะเล ที่สามารถท่องเที่ยวเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของชาวประมง โดยการศึกษาวิธีการวางอวนปู วางอวนปลา ในการการออกทะเลเพื่อหาสัตว์น้ำในทะเลโดยตรง ซึ่งถือได้ว่าเป็นความท้าทายในการสร้างความน่าตื่นเต้นให้กับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก รวมไปถึงสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไปพร้อมๆกับการหาแนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูของทรัพยากรสัตว์น้ำให้สามารถวางไข่และขยายพันธุ์ของสัตว์น้ำ เช่น การสร้างบ้านปลา โดยใช้วิธีการสร้างของการทำซั้งปะการังเทียม การปลูกหญ้าเทียม เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการเยี่ยมชมถึงการแปรรูปของอาหารทะเลโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันต์ยของชุมชนต้นหยงเปาว์ เช่น การทำปลาเกลือเค็ม ปลาอินทรีเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง กุ้งแก้วปลากระบอกส้ม ปลาแห้ง ปลากระบอกแห้ง ปลาเก็ดขาวแห้ง

ประจวบแห้ง ปลาแมวแห้ง หมึกแห้ง หมึกคอก เฉาก๊วยกะเทาะเปลือก และอื่นๆอีกมากมาย และวิธีการเก็บรักษาจะไม่เจือปนกับสารเคมีและที่สำคัญสินค้าในการแปรรูปของสัตว์น้ำทางทะเลโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัยแห่งนี้ได้ผ่านสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาหรือ(อย.) รวมถึงได้มีการตรวจสอบผ่านกระบวนการที่ปลอดภัย ทั้งนี้เป็นการสร้างมูลค่าของสัตว์ที่ได้อกจากขายฝั่งทะเลเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสร้างมูลค่าทางอาชีพให้กับคนในชุมชนในการสามารถสร้างรายได้ และลดปัญหาการว่างงานมากขึ้นให้กับคนในชุมชนมากขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

จากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกถึงการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี สามารถวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ SWOT ที่มีปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก เพื่อประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี พบว่า ดังนี้

1.1 การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

การประเมินสภาพแวดล้อมภายใน จะวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนความสามารถในการแสดงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อนของชุมชน โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ให้ข้อมูลหลักและเป็นบุคคลที่มีบทบาท มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในกิจกรรมการทำงานและจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ดังนี้

- จุดแข็ง (S - Strengths) วิเคราะห์จากปัจจัยภายในของการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีทรัพยากรอยู่ในชุมชนและการปฏิบัติงานบุคคลที่มีบทบาท มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในกิจกรรมการทำงานและจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ เพื่อหาจุดเด่นในการแสดงความสามารถของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ให้เป็นที่ดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวต่อไป

- จุดอ่อน (W-Weaknesses) วิเคราะห์จากปัจจัยภายในของการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีทรัพยากรอยู่ในชุมชนและการปฏิบัติงานบุคคลที่มีบทบาท มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในกิจกรรมการทำงานและจากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ เพื่อหาแนวทางการปรับปรุง แก้ไข ในการแสดงความสามารถของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ให้มีการพัฒนามากขึ้น

1.2 การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกนั้น จะวิเคราะห์และค้นหาโอกาสรวมทั้งปัญหาในการดำเนินงานที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ที่เกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เช่น งบประมาณในการดำเนิน กิจกรรม/โครงการ สภาพแวดล้อมทางสังคม เช่น ลักษณะขนาดของพื้นที่ชนบทธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ความเชื่อและวัฒนธรรม รวมถึงสภาพแวดล้อมทางการเมือง เช่น การรักษาความปลอดภัยหรือทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อด้านผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ที่นำข้อดี และจุดเด่นมาเสริมสร้างให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ มีศักยภาพที่เข้มแข็งขึ้น

- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อ ในแนวทางที่ก่อให้เกิดความเสียหายจุดต่อทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ที่ต้องหลีกเลี่ยง หรือปรับสภาพให้มีความพร้อมในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ดังนั้นนำผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ที่ใช้ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีในแต่ละด้าน ได้แก่ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพด้านการรองรับฯ ศักยภาพด้านการบริการฯ และศักยภาพด้านการดึงดูดใจฯ สามารถสรุป ดังนี้

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เริ่มการสนทนากลุ่ม (Focus Group) วันที่ 25 พฤศจิกายน 2561 เวลา 09.00 น. โดยการสนทนากลุ่มมีผู้แสดงความคิดเห็นด้านจุดแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ดังนี้

จุดแข็ง

“...ชุมชนที่นี่มีจุดแข็งและความโดดเด่นที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่แหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ พื้นที่ระบบนิเวศ และการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ชายฝั่งทะเล และทั้งในลำคลอง รวมถึงมีป่าโกงกาง ป่าชายเลน ที่มีพันธุ์สัตว์น้ำที่หลากหลาย เช่น กุ้งเคย หอย ปู ปลา ที่มีอยู่ในน้ำคลองและทางชายฝั่งทะเล ...”

นอกจากนี้ People Com D2.2 ได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดแข็งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัยที่มีการแปรรูปของพันธุ์สัตว์น้ำของอาหารทะเลที่มีความหลากหลายมาก และสามารถมูลค่าใน

การสร้างรายได้ สร้างอาชีพ ให้กับชุมชนที่ยั่งยืนและสามารถเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนมีชีวิตที่ดีขึ้น ดังคำกล่าว ดังนี้

“...ชุมชนมีการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงป็นตัย เพื่อการแปรรูปของอาหารทะเลที่หลากหลาย และเป็นศูนย์สำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจมาศึกษาหาความรู้ หาประสบการณ์เพิ่มเติมจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์นี้ได้อย่างเหมาะสม...”

จุดอ่อน

ด้านจุดอ่อนของศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ Government Officials Com1.3 เสนอไว้ ดังนี้

“...การประสานงานการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เป็นระบบ และขาดประสิทธิภาพในการทำงานและยังมีคณะกรรมการบางฝ่ายไม่มีแผนการทำงานของตัวเอง...”

อีกทั้ง People Com D2.3 ได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดอ่อนของศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ เสนอไว้ ดังนี้

“...ชาวบ้านขาดงบประมาณในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือขาดเงินสนับสนุนในการที่จะพัฒนาสร้างให้เป็นโฮมสเตย์ รีสอร์ท หรือที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว...”

โอกาส

ด้านโอกาสนั้นมีผู้เสนอความคิดเห็นสอดคล้องกับ Government Officials Com1.3 ซึ่งกล่าวข้อเสนอ ดังนี้

“...จะเห็นได้ว่าทางชุมชนได้ขึ้นชื่อว่าเป็น พื้นที่สีแดง ทั้งนี้จากวิกฤติความไม่สงบที่มองต่อชุมชนว่าเป็นพื้นที่สีแดง ให้สร้างสื่อในการประสานการแก้ไข เพื่อการประชาสัมพันธ์ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในมุมมองด้านสร้างสรรค์ของความหลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ...”

อุปสรรค

อีกทั้งด้านอุปสรรคยังสอดคล้องกับ People Com A2.1 ที่เสนอไว้ว่า

“...ขาดการประสานความร่วมมือของคนในชุมชน อีกทั้งยังขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ทางชุมชนไม่มีทุนในการดำเนินการสานต่อของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน...”

2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จุดแข็ง

ด้านจุดแข็งของศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ Government Officials Com1.4 เสนอไว้ ดังนี้

“...เส้นทางการเข้าถึงชุมชนมีความสะดวก เป็นถนนลาดยาง และปลอดภัย อีกทั้งชุมชนมีความพร้อมในการรองรับของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา อินเทอร์เน็ต มีความสะดวกต่อผู้บริโภค และทั่วถึง...”

จุดอ่อน

ด้านจุดอ่อนของศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ People Com D2.4 เสนอไว้ ดังนี้

“...ทางชุมชนจะมียานพาหนะในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยว แต่ไม่มีเพียงพอและเรือที่มีอยู่ในชุมชนมีสภาพที่เก่า ชำรุด และรั่วในบางจุด ทำให้ประสิทธิภาพในการรองรับลดน้อยลง...”

นอกจากนี้ Government Officials Com1.2 ได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดอ่อนของศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า เสนอไว้ ดังนี้

“...จะเห็นได้ว่าผู้ดูแลสำหรับการนำเที่ยวชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอ หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก รวมถึงชุมชนยังไม่มีที่พักสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักแรมอยู่ในชุมชน...”

โอกาส

ด้านโอกาสนั้นมีผู้เสนอความคิดเห็นสอดคล้องกับ Government Officials Com1.5 ซึ่งกล่าวข้อเสนอ ดังนี้

“...ชุมชนมีการรองรับของอาหารทะเลที่เป็นศูนย์กลางอาหารทะเลสด เพื่อการจัดจำหน่ายทั่วทั้งในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเลือกซื้อสินค้าจากชุมชน สามารถเป็นเส้นทางที่จะสร้างความน่าสนใจในการดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและเลือกซื้ออาหารทะเลที่สดและสะอาด...”

อีกทั้ง People Com B2.2 ได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดอ่อนของศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า เสนอไว้ ดังนี้

“...โอกาสจากการเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน และมีการรองรับด้านการแปรรูปอาหารทะเล เพื่อเป็นสินค้าส่งออกหรือของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนที่หลากหลาย...”

อุปสรรค

นอกจากนี้ด้านอุปสรรคยังสอดคล้องกับ Government Officials Com1.4 ที่เสนอไว้ว่า

“...ชุมชนมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งทำให้การดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรลดน้อยลง รวมถึงขาดงบประมาณในจะดำเนินกิจกรรมและไม่มีการขยายพื้นที่สำหรับการนำเที่ยว เป็นต้น...”

3. ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จุดแข็ง

ด้านจุดแข็งของศักยภาพการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ People Com A2.1 เสนอไว้ ดังนี้

“...ชุมชนมีการจัดเตรียมความพร้อมของมัคคุเทศก์หรือผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการให้ข้อมูล แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนที่ทั่วถึงและเพียงพอต่อการให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว...”

จุดอ่อน

ด้านจุดอ่อนของศักยภาพการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ Government Officials Com1.3 เสนอไว้ ดังนี้

“...จะเห็นได้ว่าบุคคลากรในพื้นที่ยังไม่ทราบขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวพอสมควรสำหรับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงชุมชนขาดการบริการด้านการประชาสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ป้าย แผนที่ บอร์ด หรือการโฆษณาที่ยังไม่ชัดเจน...”

โอกาส

ด้านโอกาสนั้นมีผู้เสนอความคิดเห็นสอดคล้องกับ Government Officials Com1.1 ซึ่งกล่าวข้อเสนอ ดังนี้

“...การต้อนรับในการบริการและสร้างความสัมพันธ์ดีระหว่างกันกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและอยากมาสัมผัสพื้นที่ท่องเที่ยวอีกครั้ง และทางผู้นำชุมชนของทุกฝ่ายต่างให้ความช่วยเหลือสอดส่องในการดูแลระบบความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวที่ทั่วถึง...”

นอกจากนี้ Government Officials Com1.3 ได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดอ่อนของศักยภาพการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า เสนอไว้ ดังนี้

“...ทางชุมชนจะต้องมีการประชุมหารือร่วมกันในการกำหนดกฎระเบียบ ห้ามทิ้งขยะริมชายหาด ป่าชายเลน หรือในแม่น้ำลำคลอง รวมถึงต้องยื่น หยัดในการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้ยั่งยืน ไม่ใช่ชุมชนแบบธุรกิจ เป็นต้น...”

อุปสรรค

อีกทั้งด้านอุปสรรคยังสอดคล้องกับ Government Officials Com1.2 ที่เสนอไว้ว่า

“...ทางชุมชนขาดงบประมาณในการสนับสนุนการบริการ เพื่อการสร้าง สะพานไม้ในการเข้าถึงป่าโกงกางในป่าชายเลน เนื่องจากพื้นที่ท่องเที่ยว แห่งนี้มีความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติให้มีความยั่งยืน ต่อไป และเป็นพื้นที่ที่มีความสวยงามทางธรรมชาติที่น่าสนใจ สิ่งเหล่านี้ สามารถที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัส มาเยี่ยมชมและท่องเที่ยวที่ เพิ่มมากขึ้น...”

4. ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จุดแข็ง

ด้านจุดแข็งของศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ Government Officials Com1.5 เสนอไว้ ดังนี้

“...ชุมชนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ หลากหลาย และมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและยั่งยืน อีกทั้งยังมีกลุ่ม อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในการสร้างที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำในทะเล เพื่อเป็นการขยายของพันธุ์สัตว์ที่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลายชนิดมากขึ้น จึงสามารถที่จะเป็นแหล่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะมา ท่องเที่ยวในลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เต็มไปด้วยความท้าทาย และ การเก็บประสบการณ์ เพื่อมาปรับให้เข้ากับบริบทในการดำเนินชีวิตของตัวเอง ได้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้น...”

รวมถึง People Com D2.4 ยังได้เสนอเพิ่มเติมในด้านจุดอ่อนของศักยภาพการดึงดูดใจของ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ เสนอไว้ ดังนี้

“...ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการ ประกอบอาชีพการเกษตรประมง เพื่อไม่ให้สูญหายจากการนำมาใช้ในการ ประกอบอาชีพของคนในชุมชน และถือว่าเป็นการอนุรักษ์ให้คงมีไปสู่อัน หลานต่อไป...”

จุดอ่อน

ด้านจุดอ่อนของศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่า นั้น มีผู้เสนอข้อคิดเห็น คือ The Tourist E3.1 เสนอไว้ ดังนี้

“...จะเห็นได้ว่า ชุมชนมีทรัพยากรป่าโกงกางในป่าชายเลนที่สวยงามและมีความอุดมสมบูรณ์ แต่ขาดการสร้างสิ่งที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยว เช่น การสร้างสะพานไม่ในการเข้าถึงและเยี่ยมชมป่าโกงกางในป่าชายเลน และสามารถสัมผัสอย่างใกล้ชิดมากขึ้น เป็นต้น...”

โอกาส

ด้านโอกาสนั้นมีผู้เสนอความคิดเห็นสอดคล้องกับ Government Officials Com1.4 ซึ่งกล่าวข้อเสนอ ดังนี้

“...การแสดงอัตลักษณ์ชุมชนที่สร้างความโดดเด่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์และถือว่าการปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกในการร่วมกันรักษาความสะอาดชุมชนมากขึ้น...”

อุปสรรค

อีกทั้งด้านอุปสรรคยังสอดคล้องกับ Government Officials Com1.5 ที่เสนอไว้ว่า

“...เนื่องจากชุมชนจะอยู่ติดกับชายฝั่งทะเล ซึ่งในทุกๆปีจะได้รับผลกระทบของมรสุมจากภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น ทั้งนี้สร้างความเสียหายกับพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความเสื่อมโทรม และต้องอาศัยความร่วมมือของคนในชุมชนที่จะต้องมีการพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของตนอยู่ตลอดเวลา...”

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯและวิเคราะห์สภาพปัญหาของบริบทชุมชนในการบริหารจัดการต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการวิเคราะห์ใน 4 ด้าน คือ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพด้านการรองรับฯ ศักยภาพด้านการบริการฯ และศักยภาพด้านการดึงดูดใจฯ โดยทำการวิเคราะห์ด้วย SWOT ในแต่ละด้าน ซึ่งใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก เพื่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก้ำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก/ประเด็น	ปัจจัยภายใน			ปัจจัยภายนอก	
	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค	
1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1. การแบ่งหน้าที่คณะกรรมการหมู่บ้านและการได้รับมอบหมายงานที่ชัดเจน สามารถทำงานเป็นทีมได้ 2. ระบบการทำงานของเครือข่ายกลุ่มอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลที่ยั่งยืน 3. ความร่วมมือในการบริหารจัดการระหว่างภาครัฐและผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง 4. สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องอุปโภค บริโภคเพียงพอและใช้ได้ตลอดปี	1. ชาวบ้านไม่มีเงินทุนการพัฒนาในการสร้างให้เป็นโฮมสเตย์ รีสอร์ท หรือที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว 2. ขาดงบประมาณหรือเงินสนับสนุนสำหรับการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. การประสานงานการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้านยังไม่เป็นระบบ และขาดประสิทธิภาพในการทำงาน 4. คณะกรรมการบางฝ่ายไม่มีแผนการทำงานของเครือข่ายด้วยตนเอง	1. ได้รับโอกาสจากการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน 2. ชุมชนได้มีโอกาสจากความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้มแข็ง 3. จากการสร้างวิกฤติความไม่สงบที่มองต่อชุมชนว่าเป็นพื้นที่สีแดง ให้สร้างสื่อในการรวมกันหาแนวทางการแก้ไข เพื่อการประชาสัมพันธ์ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในมุมมองด้านสร้างสรรค์ของความหลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1. ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน 2. ปัญหาการเมือง เนื่องจากเป็นพื้นที่สีแดง	

ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก/ประเด็น	ปัจจัยภายใน		ปัจจัยภายนอก	
	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค
2.ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.เส้นทางทางการเข้าถึงชุมชนมีความสะดวก เป็นถนนลาดยางและปลอดภัย 2.ชุมชนมีความพร้อมในการรองรับของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา อินเทอร์เน็ต มีความสะดวกต่อผู้บริโภค และทั่วถึง 3.ชุมชนมีศูนย์เรียนรู้ในการรองรับหรือศูนย์ฝึกอบรมอาชีพ โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงป็นต้น 4.ชุมชนมีความพร้อมในการรองรับของอาหารพื้นบ้านหรืออาหารที่เป็นอัตลักษณ์และโดดเด่นของชุมชน	1.ผู้ดูแลสำหรับการนำเที่ยวชุมชนมีจำนวนไม่เพียงพอ หากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมาก 2.ยานพาหนะในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวมีเพียงพอสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชนมีสภาพที่เก่า ชำรุด และรั่วในบางจุด 3.ชุมชนยังไม่มีที่พักสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักแรมอยู่ในชุมชน	1.ชุมชนมีการรองรับของอาหารทะเลที่เป็นศูนย์กลางอาหารทะเลดี เพื่อการจัดจำหน่ายทั้งในชุมชนและบุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาเลือกซื้อสินค้าจากชุมชน 2.โอกาสจากการเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน และมีการรองรับด้านการแปรรูปอาหารทะเล เพื่อเป็นสินค้าส่งออกหรือของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชน 3.มีการรองรับจากการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	1.ชุมชนมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยว

ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก/ประเด็น	ปัจจัยภายใน			ปัจจัยภายนอก	
	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค	
3.ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.ชุมชนมีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย สร้างความมีมิตรไมตรีระหว่างกันนักท่องเที่ยว 2.ชุมชนมีการจัดเตรียมความพร้อมของมัคคุเทศก์หรือผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการให้ข้อมูล แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชน 3.ชุมชนมีร้านค้าจำหน่ายของที่ระลึกสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ปลาเกตุเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง หรืออื่นๆอีกมากมาย สามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน 4.มีจุดบริการด้านยานพาหนะสำหรับนักท่องเที่ยว	1.บุคลากรในพื้นที่ยังไม่ทราบลำดับขั้นตอนในส่วนของการต้อนรับนักท่องเที่ยวพอสมควรสำหรับบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2.ชาวบ้านขาดการบริการด้านการประชาสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน เช่น ป้าย แผนที่บอร์ด หรือการโฆษณาที่ยังไม่ชัดเจน 3.ขาดสถานที่บริการสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เช่น ห้องน้ำดื่มที่สะอาดเพียงพอ	1.การต้อนรับในการบริการและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันกับนักท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและอยากกลับมาสัมผัสพื้นที่ท่องเที่ยวอีกครั้ง 2.ทุกฝ่ายต่างให้ความสนใจเหลือรอดส่องในการดูแลระบบความปลอดภัย 3.มีกฎระเบียบ ห้ามทั้งขยขริมชายหาด ป่าชายเลน หรือในแม่น้ำลำคลอง 4.ต้องยื่นทหยัดในการท่องเที่ยวภายในชุมชนให้ยั่งยืน ไม่ใช่ชุมชนแบบธุรกิจ	1.ศูนย์อนามัยประจำตำบลไม่ได้เปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง 2.ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการบริการ เพื่อการสร้างสะพานไม้ในการเข้าถึงป่าโกงกางในป่าชายเลน	

ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก/ประเด็น	ปัจจัยภายใน			ปัจจัยภายนอก	
	จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค	
4.ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร ประมง เช่น การทำแห อุปกรณ์ การลอบปู ลอบกุ้ง โพงผาง การถักอวน เป็นต้น 2. ชุมชนมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและยั่งยืน 3.ชุมชนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการล่องเรือไปตกเบ็ดในทะเล กิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมง 4.ชุมชนมีกลุ่มอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในการสร้างที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำในทะเลที่ยั่งยืน	1.ขาดการรวมกลุ่มของบุคลากรในชุมชนที่หลากหลาย เช่น เพศ อายุ เพื่อสามารถสร้างสรรค์ ดึงดูดในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความต้องการที่แตกต่างกันจากการท่องเที่ยวที่เท่าทันกับสังคมในปัจจุบันได้ 2.ชุมชนมีทรัพยากรป่าโกงกางในป่าชายเลน แต่ขาดการสร้างสิ่งดึงดูด เช่น สะพานไม้ในการเข้าถึงและเยี่ยมชมป่าโกงกางในป่าชายเลน	1.การแสดงอัตลักษณ์ชุมชนที่สร้างความโดดเด่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์ 2.การปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกในการร่วมกันรักษาความสะอาดชุมชน	1.ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายกับพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความเสื่อมโทรม	

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เพื่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก้ำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สรุปลงในรูปแบบการวิเคราะห์ SWOT ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 สรุปลผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก เพื่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก้ำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

(จุดแข็ง) S	(โอกาส) O
S1 การแบ่งหน้าที่คณะกรรมการหมู่บ้านและการได้รับมอบหมายงานที่ชัดเจน มีความร่วมมือ มีระบบการทำงานขอเครือข่ายอนุรักษ์เป็นอย่างดีและสามารถทำงานเป็นทีมได้	O1 จากการศึกษาวิถีชีวิตของชุมชนไม่สงบที่มองต่อชุมชนว่าเป็นพื้นที่สีแดง ให้สร้างสื่อในการประสานการแก้ไข เพื่อการประชาสัมพันธ์ในการเปลี่ยนมุมมองที่สร้างสรรคของความร่วมมือและหลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
S2 มีระบบสาธารณสุขปลอดภัยอย่างทั่วถึง และเส้นทางทางรถเข้าถึงชุมชนมีความสะดวก เป็นถนนลาดยาง และปลอดภัย	O2 โอกาสจากการเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนและมีการรองรับด้านการแปรรูปอาหารทะเลและเป็นศูนย์กลางอาหารทะเลสด เพื่อเป็นสินค้าส่งออก หรือของที่ระลึกสำหรับการท่องเที่ยวในชุมชน
S3 ชุมชนมีการต้อนรับ สร้างความคุ้นเคย สร้างความมิตรไมตรีระหว่างกันกับนักท่องเที่ยว และมีจุดบริการด้านยานพาหนะในการเข้าไปท่องเที่ยวและศึกษาคำถามจากผู้ประกอบการชุมชน โดยมีจุดบริการศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน	O3 การต้อนรับในการบริการและสร้างความสัมพันธ์ที่ระหว่างกันกับนักท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจและทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกอยากกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง
S4 ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมในการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้าน มีอัตลักษณ์ของอาหารพื้นบ้าน รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์ และมีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามและยั่งยืน	O4 มีการปลูกฝัง ปลูกจิตสำนึกในการรวมกันรักษาความสะอาดชุมชน และการแสดงอัตลักษณ์ชุมชนที่สร้างความโดดเด่นในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์

ตารางที่ 7(ต่อ) สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน-ปัจจัยภายนอก เพื่อการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก้ำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

(จุดอ่อน) W	(อุปสรรค) T
W1 การประสานงานการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้าน ยังไม่เป็นระบบ และขาดประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงขาดงบประมาณสนับสนุนสำหรับการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	T1 ปัญหาด้านทางการเมือง ความมั่นคงในมุมมองที่บุคคลภายนอกมองต่อชุมชนว่าเป็นพื้นที่สีแดง
W2 ชุมชนยังไม่ตื่นตัวสำหรับการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะมาพักแรมในชุมชน รวมถึงมยานพาหนะในการรองรับที่ไม่เพียงพอและเร็วที่มีอยู่ในชุมชนมีสภาพที่เก่า ชำรุด และรั่วในบางจุด	T2 ชุมชนมีพื้นที่ไม่เพียงพอต่อการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
W3 บุคลากรในพื้นที่ยังไม่ทราบขั้นตอนการต้อนรับ การประชาสัมพันธ์และสถานที่บริการสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	T3 ศูนย์อนามัยประจำตำบลไม่ได้เปิดให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง
W4 ขาดการรวมกลุ่มของบุคลากรในชุมชนที่หลากหลาย เช่น เพศ อายุ เพื่อสามารถสร้างสรรค์สิ่งดีใจในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความต้องการที่แตกต่างกันจากการท่องเที่ยวที่เท่าทันกับสังคมในปัจจุบัน	T4 ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายกับพื้นที่ท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้เกิดความเสื่อมโทรม

ตารางที่ 8 แนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก้อ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

SO	WO
พัฒนาจัดรูปแบบการอบรมให้ความรู้บุคคลากรชุมชนเกี่ยวกับกาเตรียมความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมศักยภาพการปฏิบัติงานในการต้อนรับอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว	1.จัดทำแผนดำเนินงานรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำหนดกฎระเบียบ และติดตั้งป้ายกฎระเบียบประกาศให้ชัดเจน 2.การพัฒนาจากวิกฤติความไม่สงบหรือเป็นพื้นที่สีแดงที่มองต่อชุมชน การสร้างสื่อในการประสานการแก้ไข เพื่อประชาสัมพันธ์ในการสร้างความเข้าใจและเปลี่ยนมุมมองในทางสร้างสรรค์ความหลากหลายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้มแข็ง
ST	WT
1.จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในการเชื่อมโยงรอยต่อของการท่องเที่ยวที่เพิ่มกว้างและสร้างความหลากหลายของการท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากขึ้น 2.พัฒนารูปแบบกิจกรรมที่โดดเด่นและสร้างสรรคในชุมชน เพื่อสร้างความน่าสนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น 3.พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย ตลอดจนสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในพื้นที่ รวมถึงสามารถดึงดูดประชาชนในพื้นที่ที่อาศัยกระจ่ายในพื้นที่อื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศกลับสู่ถิ่นบ้านเกิด	จัดเวทีการประกวดในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเปิดพื้นที่พูดคุย แสดงความคิดเห็นและร่วมกันตัดสินใจ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานความพร้อมของการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทุกๆ 4 เดือน

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

จากการสำรวจ และการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกถึงการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ผู้วิจัยได้อธิบายการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการศึกษา ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จะประกอบไปด้วย 4 ด้าน ซึ่งการวิเคราะห์ระดับศักยภาพในแต่ละด้านมีรายละเอียดในการนำค่าเฉลี่ยมาเทียบเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง ศักยภาพมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง ศักยภาพมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง ศักยภาพปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง ศักยภาพน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง ศักยภาพน้อยที่สุด

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

เกณฑ์ประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
1.1 ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร	3.47	0.86	มาก
1.2 ชุมชนมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น แผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แผนงบประมาณแผนการตลาด เป็นต้น	3.47	0.83	มาก
1.3 ชุมชนมีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	3.42	0.77	มาก
1.4 ชุมชนมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน เช่น การกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย หรือมลพิษในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นต้น	3.42	0.80	มาก
1.5 มีกลไกความร่วมมือของชุมชน เช่น การร่วมประชุมของชุมชน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เป็นต้น	3.44	0.86	มาก
1.6 ชุมชนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.49	0.87	มาก
1.7 ชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.55	0.90	มาก

เกณฑ์ประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.8 ชุมชนมีระบบบำรุงรักษา ระบบสาธารณสุขปโภค และทรัพยากร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.40	0.85	ปานกลาง
1.9 ชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น เว็ปเพจ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น	3.32	0.86	ปานกลาง
รวม	3.44	0.46	มาก

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณา ระดับการประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างได้ ประเมินในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการ บริหารจัดการได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น เว็ปเพจ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้นกลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างในการประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ เมืองค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 1.1 ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร
- 1.2 ชุมชนมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.3 ชุมชนมีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว
- 1.4 ชุมชนมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมชุมชน
- 1.5 ชุมชนมีกลไกความร่วมมือ
- 1.6 ชุมชนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.7 ชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 ชุมชนมีระบบบำรุงรักษา ระบบสาธารณสุขปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.9 ชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดของศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผล การศึกษาเป็น ดังนี้

1.1 ชุมชนมีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร พบว่า ภายในชุมชนจะมี

โครงสร้างการบริหารจัดการของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยคณะทำงานหรือคณะกรรมการองค์กรหมู่บ้านจะมีบทบาทหน้าที่ได้รับมอบหมาย และมุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการจัดการตนเองโดยตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการตัดสินใจ และการวางแผนร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...ภายในชุมชนจะมีการบริหารและแบ่งฝ่าย เช่น ฝ่ายศาสนา ฝ่ายวิทยากร ฝ่ายปกครอง ฝ่ายรักษาความปลอดภัย เพื่อการดำเนินงานและการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง โดยจะไม่ก่อให้เกิดการแบ่งแยก หรือเกิดความขัดแย้งระหว่างกัน...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

รวมถึงการบริหารจัดการภายในชุมชนจะต้องมีการประชุมหารือ การวางแผน รวมไปถึงการตัดสินใจร่วมกัน บนพื้นฐานของความเห็นชอบของทุกฝ่ายที่ตรงกัน ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...การบริหารจัดการชุมชนต้นหยงเปาว์จะเน้นที่รองนายกอบต. ที่เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการ ถ้าชุมชนมีปัญหาอะไร หรือเกิดเรื่องอะไร จะต้องไปปรึกษากับรองนายกอบต. หรือรองอบต. ก่อน และจะมีการจัดประชุมของทุกๆ 1 เดือน มีการปรึกษาหารือร่วมกันและมีการลงมติจากการประชุมร่วมกัน รวมถึงมีการดำเนินการแบ่งฝ่ายของแต่ละฝ่ายที่มีหน้าที่ได้รับมอบหมายร่วมกัน...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า ความสำเร็จของชุมชน จะเกิดขึ้นต่อเมื่อคนในชุมชนมีความร่วมมือกันในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นด้วยความเต็มใจ สามารถทำงานร่วมกันและเป็นทีมได้ ทั้งนี้เพื่อเป้าหมายของความสำเร็จจากการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของชุมชนที่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ใฝ่ฝันไว้ ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist E3.1 ได้กล่าวว่า

“...ความสำเร็จในการร่วมกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริการจัดการเกี่ยวกับการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนนั้น คือ สามารถทำงานเป็นทีมร่วมกันได้และก่อให้เกิดประโยชน์และเป็นธรรมต่อชุมชนให้มากที่สุด จึงจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้...”

(The Tourist E3.1, สัมภาษณ์ 29 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนที่มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร มีกลุ่มต่างๆในชุมชนมีการรวมตัวกัน และมีกิจกรรมเคลื่อนไหวการจัดการท่องเที่ยวชุมชน มีสมาชิกเข้าร่วมทุกครั้ง ซึ่งทำให้ชุมชนสามารถกำหนดรูปแบบการแก้ปัญหาจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนได้ร่วมกัน และมีประสิทธิภาพ

1.2 ชุมชนมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ทางชุมชนได้ให้ความสำคัญในการร่วมกันคิด การวางแผน บนพื้นฐานของความเห็นชอบร่วมกันในการสร้างชุมชนให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สร้างสรรค์ด้วยวิธีการวางแผนยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์อย่างยิ่งยืนร่วมกัน และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน อยู่ในช่วงการดำเนินการในบางส่วน และการดำเนินงานยังไม่เสร็จสมบูรณ์ เนื่องจากทางชุมชนยังไม่ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ และคาดว่าในปี 2562- 2563 ทางชุมชนจะเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการที่มีความหลากหลายและน่าสนใจ นอกจากนี้จากการประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชน จากการประชุมร่วมกันได้แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์จะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและสร้างสรรค์ สามารถสร้างความน่าสนใจ ความท้าทาย จากการเก็บประสบการณ์เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งกิจกรรมการประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนจากการประชุมร่วมกันได้แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนต้นหยงเปาว์ที่หลากหลายกิจกรรม ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีการประชุมร่วมกันในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวชุมชนมาตลอด ทั้งนี้จากการประชุมร่วมกันในทุกๆปี ทางคณะกรรมการได้ประชุมร่วมร่วมนั้น ได้แนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน มีดังนี้ 1) การถนอมทรายริมทะเล ถนอมทรายให้เป็นชายหาดริมทะเล เพื่อให้เป็นจุดท่องเที่ยวของชุมชนต้นหยงเปาว์ 2) มีการปลูกต้นไม้หลายๆต้น เพื่อให้บรรยากาศของความเย็นสบาย และความร่มรื่น 3) เป็นบ่อน้ำสำหรับการละเล่น บันจอร์ยานในน้ำ เพื่อให้เด็กๆได้มาเล่น ได้สัมผัสถึงความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทำรีสอร์ท เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจให้เป็นที่พักสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยว ซึ่งผู้จัดทำรีสอร์ทนี้ จะเป็นผู้ที่มีความสามารถของกำลังเงินในการจัดตั้งรีสอร์ทเป็นของตัวเอง และเป็นพื้นที่ดินเป็นของตัวเอง เพื่อการบริหารจัดการที่สะดวก ทั้งนี้จากการจัดประชุมหารือร่วมกันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้น เป้าหมาย เพื่อให้ชุมชนได้รับประโยชน์ร่วมกันและเป็นธรรมมากที่สุด...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การวางแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ จะมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย สร้างสรรค์ และเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรประมงที่เป็นวิถีชีวิตของคนที่นี่เข้ามาด้วย เพื่อเป็นอีกเส้นทางหนึ่งในการเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวที่มีหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com C2.3 ได้กล่าวว่า

“...จากการที่ได้สังเกตความเหมาะสมที่อยากให้กิจกรรมของที่นี่ เพื่อให้เป็นอีกช่องทางหนึ่งของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนในการได้เสนอความคิดเห็นของคณะกรรมการหลายๆคน ได้แก่ 1) การจัดตั้งร้านค้าให้เป็นสถานที่ให้ความสะดวกในการซื้อขาย ไม่ว่าจะเป็นตลาดต้องชม กินเที่ยวของอาหารทะเล และของใช้ต่างๆ หรืออาจจะมีของที่ระลึกและอื่นๆ 2) การเยี่ยมชมถึงการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำในแต่ละบ่อที่มีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของแต่ละชนิด ได้แก่ บ่อเลี้ยงปู บ่อกุ้ง บ่อปลากะพง เป็นต้น 3) การล่องเรือ เยี่ยมชม หรือศึกษาวิถีชีวิตของทรัพยากรในป่าโกงกางของป่าชายเลนต้นหยงเปาว์ และ 4) การล่องเรือลงทะเล เพื่อเยี่ยมชมวิธีการปลูกหญ้าเทียม การทำซั้งปะการังเทียม หรือวิธีการสร้างบ้านปลาในทะเล...”

(People Com C2.3, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ทางชุมชนได้มีการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลภายนอกได้เข้ามาเยี่ยมชม และเข้ามาท่องเที่ยวในกิจกรรมการเกษตรประมงภายในชุมชน ตลอดจนสามารถสัมผัสบรรยากาศที่บริสุทธิ์ของธรรมชาติของสิ่งแวดล้อม และสัมผัสถึงความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจสำหรับผู้ที่มาท่องเที่ยว

1.3 ชุมชนมีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า ทางชุมชนมีการจัดวางแผนสำหรับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งทางชุมชนจะต้องมีการจัดแบ่งหน้าที่ ได้แก่ ฝ่ายปกครองผู้ช่วยกำนัน หน่วยงานของอบต. บัณฑิตอาสา กลุ่มอสม. ทั้งนี้ทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องจะเข้ามามีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ เช่น การจัดการด้านความปลอดภัย โดยตั้งจุดความปลอดภัยในการดูแลฝ่ายชะลอ เพื่อรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ซึ่งจุดนี้จัดตั้งก่อนเข้าถึงชุมชนที่มีสะพานก่อนเข้าในหมู่บ้าน อีกทั้งมีหน่วยงานที่คอยดูแลในการรักษาพยาบาลก็จะมีโรงพยาบาลส่งเสริมส่วนตำบลหรืออนามัยในหมู่บ้านต้นหยงเปาว์ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้กล่าวว่า

“...จะต้องมีการจัดวางแผนสำหรับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งทางชุมชนจะต้องมีการจัดแบ่งหน้าที่ ได้แก่ ฝ่ายปกครองผู้ช่วยกำนัน อบต. บัณฑิตอาสา อสม. คือทุกส่วนที่มีความเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดการวางแผนการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อการสร้างความมั่นใจและความไว้วางใจกับพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งนี้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่

“...ทางชุมชนจะต้องตระหนัก และการให้ความสำคัญมีการบริหารจัดการแบ่งฝ่าย สำหรับความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยวที่มีผู้ดูแลในเรื่องของความปลอดภัยของฝ่ายรักษาความปลอดภัยในชุมชน เพื่อคอยให้ความระวังตรวจตราของทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การเตรียมความพร้อมในการจัดการดูแลสำหรับนักท่องเที่ยว คือ การแจ้งเพื่อให้เจ้าหน้าที่ในชุมชนทราบก่อนการเข้ามาถึงชุมชน ทั้งนี้เพื่อการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการประสานงาน เพื่อความสะดวก และการรักษาความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่

“...ในหมู่บ้านนี้ เรื่องความปลอดภัยนี้จะมีฝ่ายปกครองที่คอยดูแล ถ้าท่านจะเข้ามาท่านต้องประสานกับฝ่ายปกครอง หรือไปประสานที่สำนักงานองค์การ บริหารส่วนตำบลท่ากำชำได้ ในส่วนของการดูแลรักษาพยาบาลอย่างไรต่างๆ แล้วก็ยังมีโรงพยาบาลอนามัยในพื้นที่โดยเฉพาะหากท่าน มีข้อฉุกเฉินอะไร ถ้าสามารถมาใช้บริการได้ทางโรงพยาบาล ก็มีรถฉุกเฉินอะไรเรียบร้อย...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว นั้น อยู่ในระดับที่มากเพื่อการตระหนักและให้ความสำคัญของทรัพย์สิน รวมถึงมีการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความไว้วางใจให้กับนักท่องเที่ยวมากที่สุด

1.4 ชุมชนมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ว่า การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนจะมีกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรฟื้นฟู ทั้งทางแม่น้ำลำคลองและทางทะเล โดยมีการปลูกฝังในการให้ความตระหนักของความสะอาด ไม่มีการทิ้งขยะลงไปแม่น้ำลำคลองหรือลงทะเล และยังมีวิธีการกำจัดขยะภายในชุมชน โดยมีการเริ่มจากการปลูกฝังในครัวเรือนของตนเองและการปลูกฝังผ่านโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่

“...การปลูกจิตสำนึกสำหรับชาวบ้านที่นี่ จะมีการปลูกจิตสำนึกที่เริ่มจากการปลูกฝังผ่านโรงเรียนในชุมชน ซึ่งในแต่ละวันในโรงเรียนมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของการเก็บขยะ และทุกๆวันเสาร์ทางโรงเรียนจะพานักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมภายในชุมชน ร่วมกันเก็บขยะ ถือว่าเป็นการสร้างปลูกจิตสำนึกในเรื่องของชาวบ้านและให้ความสำคัญกับความ

สะอาดตั้งแต่เด็กๆ ซึ่งในขณะที่เดียวกันนั้นผู้ใหญ่จะเห็นเด็ก ๆ มีความ
รับผิดชอบในเรื่องของความสะอาดผู้ใหญ่ก็เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมด้วย...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังพบอีกว่า ชุมชนจะมีการเรียกประชาชน และมีทางหน่วยงานจาก (อบต.) จะเข้ามาให้
ข้อมูลและความรู้ในการดูแลรักษาความสะอาด ความสะอาดของบ้านเรือน และการกำจัดขยะของทุก
ส่วนในหมู่บ้าน มีการอนุรักษ์ทรัพยากรทะเลชายฝั่ง รวมถึงปลูกฝังภายใต้จิตสำนึกของการให้
ความสำคัญในการร่วมดูแลและกำจัดขยะภายในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government
Officials Com1.5 ได้กล่าวไว้ว่า

“...การกำจัดขยะมลพิษทางอากาศ คือ จะมีการร่วมกับทางกลุ่มทรัพยากร
ทะเลชายฝั่ง ชาวบ้านจะนำเรือของตัวเองไปพร้อมกับทางเจ้าหน้าที่ที่มีกำหนด
และกลุ่มคณะกรรมการในหมู่บ้านลงทะเล เพื่อการจัดกิจกรรมการเก็บขยะ
ในทะเล รวมถึงคนที่อยู่ในหมู่บ้านและเจ้าหน้าที่ลงปฏิบัติและตรวจสอบ
ของระดับน้ำทะเล เพื่อเอ็กซ์เรย์น้ำ หรือมลพิษทางน้ำ ขยะต่างๆ และมี
เจ้าหน้าที่ (อบต.) ที่มีหน้าที่เข้ามาดูแลในส่วนนี้...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังรวมถึงการดูแลรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงเป็นหลักสำคัญในการกำหนด
เป้าหมายในการดำเนินการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว่า ทั้งนี้
โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อไม่ให้ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The
Tourist F3.2 ได้กล่าวไว้ว่า

“...การบริหารจัดการขยะในชุมชน คือ ปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนได้
ตระหนักในการดูแลความสะอาด โดยเริ่มจากในบ้านเรือนของตัวเองก่อน
จากนั้นการรักษาความสะอาดโดยรอบๆตัว รักษาสภาพแวดล้อมชุมชนให้ม
ีความน่าอยู่ ร่มรื่น สัมผัสได้โดยบรรยากาศทางธรรมชาติที่ดี และนำ
ท่องเที่ยวมากที่สุด...”

(The Tourist F3.2, สัมภาษณ์ 29 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี และถือว่าเป็นหลักสำคัญในการ
กำหนดเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีหลักพื้นฐานของระบบสภาพแวดล้อมที่สะอาด น่าอยู่
ทั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการท่องเที่ยวภายในและสิ่งแวดล้อมชุมชน

1.5 ชุมชนมีกลไกความร่วมมือ พบว่า กลไกความร่วมมือของคนในชุมชน ถือได้ว่า
อยู่ในระดับที่ดีมาก เนื่องจากทางชุมชนมีการจัดกิจกรรมเชิงเกษตร เช่น กิจกรรมงานอนุรักษ์พันธุ์
ปลา กิจกรรมการทำซั้งปะการังเทียม กิจกรรมการปลูกหญ้าเทียม เป็นต้น ซึ่งถือได้ว่าการเข้ามาเป็น
ส่วนในทุกๆกิจกรรมที่จัดขึ้นโดยชุมชนนั้น ประชาชนส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม และ

ความสามัคคีเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ที่ได้กล่าวไว้

“...ชุมชนมีกลไกความร่วมมือที่อยู่ในระดับความร่วมมือที่ดี ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องในหมู่บ้านถือได้ว่าเป็นมิตรภาพที่ดี สามารถที่สร้างความสำเร็จในกิจกรรมนั้นๆได้ โดยบรรลุถึงเป้าหมายได้...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กลไกความร่วมมือของคณะกรรมการหมู่บ้านมีการประชุมหารือทุกครั้งเมื่อมีการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นในชุมชน เพื่อการวางแผน การเตรียมความพร้อม และการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของชุมชน ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่า

“...เมื่อมีการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นในชุมชนทุกครั้งจะมีการเรียนเชิญผู้หลักผู้ใหญ่เข้ามาร่วมกิจกรรมและมีการเข้าร่วมประชุมพูดคุยร่วมกัน เพื่อหาข้อคิดจากการตัดสินใจร่วมกันในการวางแผน การแบ่งหน้าที่ และการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยชุมชนที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาและมีการจัดกิจกรรมเกิดขึ้นในทุกๆปีนั้น จะต้องมีการให้ความสำคัญตามหลักความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีมานานจากรุ่นสู่รุ่น ทั้งนี้จึงมีความจำเป็นในการร่วมกันอนุรักษ์ให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่า

“...ถ้าเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาทางชุมชน จะต้องมีการประชุมของคณะกรรมการมัสยิดร่วมกัน เพื่อการจัดเตรียมและการวางแผน เช่น กิจกรรมการจัดงานเมาลิต กิจกรรมงานอาซูรอ กิจกรรมตาดิกาสัมพันธ์ กิจกรรมวันฮารีรายอของทุกๆปี เป็นต้น ซึ่งทำให้เห็นว่าชาวบ้านภายในชุมชนมีความกระตือรือร้น มีความสามัคคีร่วมไม้ร่วมมือกันในทุกๆกิจกรรมดีมาก...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีกลไกความร่วมมือในทุกๆกิจกรรม และเป็นกิจกรรมการส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่น และหลากหลายของกิจกรรมที่สร้างความน่าสนใจให้แก่ผู้ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจจะเข้ามาศึกษาหาประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้การตระหนักในเรื่องของความร่วมมือในสังคมนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการจะบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

1.6 ชุมชนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าชุมชนมีเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน ซึ่งมีเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงของหมู่บ้านใกล้เคียงสามารถสัจจรในการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการล่องเรือทั้งทางแม่น้ำลำคลองและทางทะเล เพื่อศึกษาวิถีชีวิตชุมชนประมงในแต่ละพื้นที่ใกล้เคียงนั้นๆได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนต้นหยงเปาว์มีกลุ่มสมาคมชาวประมงพื้นบ้านจังหวัดปัตตานี จะก่อตั้งครั้งแรก คือ ชุมชนที่นี่ ทั้งนี้ภายในจังหวัดปัตตานีจะมีการสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับการเกษตรประมง เพื่อสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนและสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นจะมีกลุ่มเครือข่ายของการเกษตรประมงพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...กลุ่มเครือข่ายของการเกษตรประมงพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ที่ทำงานร่วมกันมานาน มีการประสานในการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้สามารถสร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนหรือส่งเสริม และสนับสนุน เพื่อการท่องเที่ยวที่เข้มแข็งและยั่งยืน มี 6 เครือข่าย ได้แก่ 1) กลุ่มประมงพื้นบ้านสายบุรี 2) กลุ่มประมงพื้นบ้านยะหริ่ง 3) กลุ่มประมงพื้นบ้านปะนาระ 4) กลุ่มประมงพื้นบ้านไม้แก่น 5) กลุ่มประมงพื้นบ้านอำเภอเมือง ปัตตานี และ 6) กลุ่มประมงพื้นบ้านหนองจิก...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังมีกลุ่มเครือข่ายของบุคคลภายนอกที่มีความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ โดยมีกลุ่มบุคคลภายนอกที่มีความสนใจที่อยากจะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนนั้นที่เพิ่มมากขึ้นและหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...จากการสังเกตและจากประสบการณ์ที่ได้ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรพันธุ์สัตว์น้ำ จะเห็นได้ว่า กลุ่มบุคคลที่เข้ามาและให้ความสนใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น ได้แก่ 1) กลุ่มสื่อมวลชน 2) กลุ่มนักวิชาการ 3) กลุ่มนักศึกษา ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาจะเกี่ยวกับเครือข่ายการเกษตรประมงพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนต้นหยงเปาว์ โดยจะมีผู้นำเครือข่ายที่คอยควบคุมดูแล และสามารถที่จะเข้าไปประสานงาน เพื่อขับเคลื่อนหรือสนับสนุนให้มีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานีอย่างยั่งยืน...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของกลุ่มเครือข่าย การเกษตรประมงพื้นบ้าน เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนนั้น เป็นการรวมกลุ่มกันเพื่ออนุรักษ์ และส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายที่กว้างขวางและเป็นที่รู้จักของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ดันหยงเปาว์ว่าเกิดขึ้นอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่สามารถสร้างความ น่าสนใจและดึงดูดในกิจกรรมที่หลากหลาย

1.7 ชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมี กลไกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายในกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และคน ในชุมชนจะตระหนักและให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้คงความสวยงาม โดยต้อง พึ่งพากันในการร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรให้คงอยู่ต่อไปกับรุ่นลูกหลาน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าว ของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...เนื่องจากทางชุมชนตันหยงเปาว์ มีกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ที่ได้มีการก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์นี้อยู่ในชุมชนมา 30 ปีแล้ว และมีการตั้งสมาคมประมงพื้นบ้านจังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นองค์กร เครือข่ายที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เพื่อให้ คนในชุมชนได้ตระหนักในการให้ความสำคัญที่จะร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากร ที่มีอยู่ในชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะมีกิจกรรมที่ก่อให้เกิด ประโยชน์ต่อทรัพยากรในชุมชน เพื่อการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนนั้น เป็นกิจกรรมในโครงการการพัฒนาการอนุรักษ์ให้ไปในทิศทางที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าว ว่า

“...การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีหลากหลาย กิจกรรม ซึ่งคนในหมู่บ้านต่างจะให้ความสนใจ และร่วมกันอนุรักษ์กับ ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน ซึ่งการอนุรักษ์จะประกอบด้วย ดังนี้ 1) การ อนุรักษ์ระบบนิเวศของป่าชายเลน 2) การอนุรักษ์ในการเลี้ยงหรือ เพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น การสร้างซั้งปะการังเทียม การปลูกหญ้าเทียม ปลูก หญ้าทะเล เพื่อทำบ้านปลา และวิธีการทำซั้งในทะเล ทุกๆปี ของช่วงเดือน เมษายน ที่ได้มีการจัดกิจกรรมทั้งหมด...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่าหลังจากมีกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำที่ได้จัดขึ้นในทุกๆปีนั้น ก็ จะมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเพลิดเพลิน สนุกสนาน และสร้างมิตรไมตรีที่ดีต่อกันระหว่าง

คนในพื้นที่กับบุคคลภายนอกชุมชนที่มาท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist K3.5 ได้กล่าวว่า

“...ในกิจกรรมการสร้างซั้งปะการังเทียม หรือทำบ้านปลาเมื่อครบ 3 เดือน หลังจากนั้น สามารถไปตกปลาที่นั่นได้ เนื่องจากมีปลาที่หลากหลายชนิด มีการขยายพันธุ์ปลาที่มีจำนวนมากและเป็นที่ยึดของบ้านปลาที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งนี้จะมีกิจกรรมการตกปลา มีผู้คนหลากหลายมาตกปลาที่นี่...”

(The Tourist K3.5, สัมภาษณ์ 6 ธันวาคม 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความหลากหลายของกิจกรรม ได้แก่ การอนุรักษ์ป่าโกงกางในป่าชายเลน การอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งในแม่น้ำลำคลองและทางทะเล กิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ การสร้างซั้งปะการังเทียม การปลูกหญ้าเทียม เพื่อเป็นที่ยึดอาศัยของบ้านปลา สามารถขยายพันธุ์ปลาที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้จึงเสนอเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมง หรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ทำทาย และนำค้นหา สามารถนำความรู้ที่ได้จากการมาท่องเที่ยวนำไปปรับใช้ในชีวิตของตัวเองได้ต่อไป

1.8 ชุมชนมีระบบบำรุงรักษา ระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยว

เชิงเกษตร พบว่า ศักยภาพของชุมชนในการบำรุงรักษา ระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรถือว่าชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการของระบบประปา และการบริหารจัดการจะมีหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) รับผิดชอบ ดูแลโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้กล่าวว่า

“...ถ้าพูดถึงในส่วนของระบบบำรุงรักษา ระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้น โดยมีหน่วยงานจากอบต. จะมีหน้าที่รับผิดชอบ มอบหมาย และดูแลระบบสาธารณูปโภคทุกอย่างภายในชุมชน เช่น การประปา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต การซ่อมแซมหรือการบำรุงรักษา ทางหน่วยงานอบต.มีหน้ารับผิดชอบและดูแล และการกระจายอย่างทั่วถึง...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้การบำรุงรักษาของทรัพยากรธรรมชาติหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น จะมีกลุ่มประชาชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลในส่วนของการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนไว้ซึ่งความสะอาด สะอาด ทั่วถึงและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...ระบบการบำรุงรักษานั้น ทางชุมชนจะมีการรวมกลุ่มกัน ในทุกๆ หนึ่งเดือน เพื่อการรวมกลุ่มกันจัดกิจกรรมการปรับภูมิทัศน์ชุมชน มีการเก็บขยะ พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนให้มีความยั่งยืน...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังรวมถึงการเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น จะต้องมีความพร้อมของระบบความร่วมมือของคนในชุมชน เพื่อการจัดวางแผนระบบการบริหารจัดการในระบบการบำรุงรักษา ระบบสาธารณูปโภค และระบบทรัพยากรของชุมชนอย่างไม่ตกบกพร่อง และเพียงพอต่อผู้บริโภครวมถึงสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนเราจะมีการดูแล และรักษาความพร้อมของการวางแผนการบริหารจัดการของระบบสาธารณูปโภคเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้บริโภครวมถึง รวมถึงยังยึดถือวิธีการบริหารจัดการดูแลโดยกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเรายึดวิถีชาวประมงพื้นบ้านในอดีตให้คงอยู่ต่อไป และจะมีในเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากร การเข้าถึงในการใช้เครื่องมือแบบดั้งเดิม ซึ่งถือว่ามีส่วนสำคัญในเรื่องของการดูแลและการอนุรักษ์ รวมถึงการดึงดูดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในส่วนนี้ด้วย...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีระบบบำรุงรักษา ระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการบริหารจัดการโดยมีเจ้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้นที่สะดวก ทัวถึง และเพียงพอต่อผู้บริโภครวมถึงสามารถที่จะรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวได้อย่างเต็มที่

1.9 ชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ช่องทางการติดต่อสื่อสารในการประชาสัมพันธ์สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนนั้นอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากทางชุมชนต้นหยงเปาว์ยังไม่ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ และคาดว่าในอนาคตทางชุมชนจะมีการเตรียมความพร้อมของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...ชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสาร พูดถึงตอนนี้มีน้อยมาก สำหรับการประชาสัมพันธ์ เนื่องจากทางชุมชนมีความตั้งใจที่จะเปิดหมู่บ้านให้คนมาท่องเที่ยวนั้นยังไม่มีจุดประสงค์ตรงนั้นอยู่ คิดว่าอีก 2 ปีข้างหน้า การขับเคลื่อนในเรื่องของการท่องเที่ยวนั้น น่าจะเป็นรูปธรรมและเต็มทีมากยิ่งขึ้น เพราะว่าทางกลุ่มคณะกรรมการหมู่บ้านหรือผู้ที่เป่าทาทในการหาแนวทางการแก้ปัญหาทุกอย่างได้แล้วทั้งชุมชนก็จะเปิดอย่างเป็นทางการ ซึ่งตอนนี้เพียงมีการประสานงานในการริเริ่มจัดหาวิธีการสำหรับจะเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนด้วยกันเองก่อน เมื่อเป็นรูปธรรมมากขึ้นก็จะเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ เช่น มีการประสานแบบบอกต่อกัน การประชาสัมพันธ์ทั่วทุกช่องทางมากขึ้น...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ชุมชนยังมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการแปรรูปของอาหารทะเลที่มีวามหลากหลายมาก ทั้งนี้สามารถแสดงศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการให้เป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจจะเข้ามาศึกษาเรียนรู้ไปพร้อมกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนเราจะมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกุเลาเค็มโอริงปันตัย ทั้งนี้ถือว่าทางชุมชนมีจุดแข็งของการคิดค้น และมีความพยายามในการสรรหาผลิตภัณฑ์การแปรรูปของพันธุ์สัตว์น้ำ ให้เป็นจุดเด่นและเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เพื่อการเผยแพร่ถึงกระบวนการผลิตและเป็นสินค้าที่สามารถเพิ่มมูลค่า เพิ่มรายได้ให้คนในชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งตอนนี้ทางชุมชนได้มีการเผยแพร่ในการประชาสัมพันธ์แล้วผ่านช่องทางของเพจปลากุเลาเค็มโอริงปันตัย เพียงช่องทางเดียว และต่อไปถ้ามีผู้คนรู้จักมากขึ้น ทางกลุ่มก็จะขยายสู่วงที่กว้างมากขึ้น เช่น ทางวิทยุโทรทัศน์ สื่อมวลชน ทางอินเทอร์เน็ต และอื่นๆ เป็นต้น...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ลักษณะของการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์นั้น เป็นลักษณะของการบอกต่อๆ จากการพูดคุยกัน ในการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น การพูดคุยผ่านตัวตนของชุมชน การแสดงศักยภาพของชุมชนด้วยการแนะนำ หรือการพูดผ่านเรื่องราวของชุมชนในการแสดงอัตลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...ลักษณะของการประชาสัมพันธ์โดยชุมชนนั้น จะมีลักษณะของการประชุมพูดคุยต่อกัน มีสื่อมวลชนที่สนใจเข้ามา และเป็นการพูดคุยผ่านการจัดเวทีต่างๆ ในหน่วยงานราชการ เช่น ทางหน่วยงานราชการพัฒนาชุมชน หน่วยงานของการเกษตรทางอำเภอ ทางจังหวัดมีการจัดเวที เพื่อการเสวนาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความหลากหลายภายในชุมชนต้นหยงเปาว์...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีกลไกและช่องทางการสื่อสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะเห็นได้ว่า ชุมชนพยายามที่จะแนะนำความโดดเด่นที่มีอยู่ภายในชุมชนนั้น เพื่อให้เป็นที่รู้จักและสามารถดึงดูดให้เป็นที่รู้จักเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนที่เข้มแข็งมากขึ้น

ดังนั้นกล่าวสรุปโดยรวมในด้านของศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เป็นการท่องเที่ยวที่อยู่ในความดูแลของคนในชุมชน และเจ้าหน้าที่การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน เพื่อให้มีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีการทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่นๆ เช่น เจ้าหน้าที่(อบต.) ประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้มีความร่วมมือในการร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่ใน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นระเบียบในบางจุด เช่น มีการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงป็นตัย พื้นที่ร้านขายของที่ระลึก พื้นที่สำหรับเก็บขยะ อีกทั้งชุมชนมีกลไกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการที่ดี และมีการกำจัดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และให้ผู้นมีส่วนได้เสีย ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการประชุมหรือปรึกษาหารือร่วมกัน เพื่อใช้มติและเสนอต่อผู้ที่มีอำนาจพิจารณาออกเป็นกฎระเบียบ หรือกฏกติกาของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชนที่สามารถดึงดูดและเกิดความน่าสนใจแก่ผู้ที่สนใจจะเข้ามาท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นประสบการณ์ที่น่าประทับใจ และการเรียนรู้ถึงคุณค่าของวิถีชีวิตของชาวประมง และกระบวนการที่ได้มาซึ่งผลผลิตที่ได้สัมผัสจากพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์โดยตรง รวมถึงการปรับปรุงและพัฒนาในการประชาสัมพันธ์ถึงวิธีการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ป้องกันทางอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลายช่องทางมากขึ้น ทั้งนี้ชุมชนมีความพร้อมในการบริหารจัดการมีแผนงานมาตรฐานนำไปสู่การปฏิบัติที่มีทักษะในการแสดงศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจต่อไป ตลอดจนมีการกระจายผลประโยชน์ให้กับคนในชุมชนอย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รายการประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
2.1 ชุมชนมีเส้นทางในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และปลอดภัย	3.69	0.78	มาก
2.2 ชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และ อินเทอร์เน็ต	3.70	0.76	มาก
2.3 ความพร้อมด้านการบริหารที่พักแก่นักท่องเที่ยว เช่น มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอนศาลาหรือจุดพักสำหรับนักท่องเที่ยว	3.41	0.76	มาก
2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น อาหารพื้นบ้าน อาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน เป็นต้น	3.42	0.78	มาก
2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่	3.26	0.85	ปานกลาง
2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์ชุมชน ผู้นำชุมชน นักประชาสัมพันธ์หรือผู้รู้ชุมชน เป็นต้น	3.36	0.86	ปานกลาง
2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว	3.24	0.84	ปานกลาง
รวม	3.44	0.45	มาก

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) เมื่อพิจารณาระดับการประเมินศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์และ อินเทอร์เน็ต ในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการประเมินศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อหาแนวทางส่งเสริมพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ มีองค์ประกอบ 7 ตัวชี้วัด ได้แก่

2.1 ชุมชนมีเส้นทางการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และปลอดภัย

2.2 ชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน

2.3 ความพร้อมด้านการบริหารที่พนักงานท่องเที่ยว

2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว

2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่

2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว

ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดของศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผลการศึกษาเป็นดังนี้

2.1 ชุมชนมีเส้นทางการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และปลอดภัย พบว่า ชุมชนมีเส้นทางในการเข้าถึงสะดวก เป็นถนนลาดยาง และใช้เวลาเพียง 20 นาที ในการเข้าถึงชุมชนและมีความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่า

“...เส้นทางการเข้าถึงหมู่บ้านในปัจจุบัน เป็นถนนลาดยาง การเข้าถึงหมู่บ้าน ปลอดภัย สะดวก เมื่อก่อนการเข้าถึงจะใช้เวลาในการเข้าถึงชุมชนต้องใช้ เวลา 1 ชั่วโมง กว่าถึงหมู่บ้าน แต่พอมานะในปัจจุบันใช้เวลาเพียง 15-20 นาทีในการเข้าถึงหมู่บ้านต้นหยงเปาว์...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งลักษณะการเข้าถึงหมู่บ้านในอดีตจะเป็นลักษณะของการเดินทางด้วยเท้า และทางเรือ ทำให้เห็นว่าปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาในเรื่องของเส้นทางที่ให้ความสะดวกในการเดินทางมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...เมื่อเทียบกับ 20 ปีที่แล้ว หมู่บ้านต้นหยงเปาว์เป็นหมู่บ้านที่มีพื้นที่ ก่อนข้างลำบากในเรื่องการคมนาคม หรือการเข้าถึงหมู่บ้านมาก ซึ่ง

ลักษณะการเข้าถึงหมู่บ้านจะมี 2 ทางคือ 1) ทางบก ใช้การเดินทางด้วยยานพาหนะรถยนต์ 2) ทางเรือ แต่ในปัจจุบันส่วนใหญ่จะใช้การเข้าถึงหมู่บ้านเพียงเส้นทางเดียว คือ ทางบก ซึ่งเป็นถนนลาดยาง และให้ความสะดวก รวดเร็วมากขึ้น...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังรวมถึงด้านความปลอดภัยในการเข้าถึงหมู่บ้านต้นหยงเปาว์ฯ จะเห็นได้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีหมู่บ้านติดกัน ใกล้เคียงกัน เมื่อการเข้าถึงหมู่บ้านสามารถไว้วางใจได้ เนื่องจากคนในพื้นที่มีความเป็นมิตร สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ และมีความปลอดภัยสูง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist H3.4 ได้กล่าวว่า

“...จะเห็นได้ว่าพื้นที่ชุมชนต้นหยงเปาว์ฯมีสภาพการเข้าถึงชุมชนมีความปลอดภัยสูง สะดวก และรวดเร็ว อีกทั้งความสัมพันธ์ระหว่างคนในพื้นที่กับบุคคลภายนอกที่เข้ามาถึงชุมชน จะใหญ่จะเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรที่ดีต่อกัน สามารถเข้ามาท่องเที่ยว และเรียนรู้เกี่ยวกับการเกษตรประมงได้ดี เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตของชาวประมง ตลอดจนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปพร้อมๆกับการอนุรักษ์พันธุ์ทรัพยากรสัตว์ที่ยั่งยืนได้...”

(The Tourist H3.4, สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีเส้นทางการในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การเดินทางสะดวก และปลอดภัย และถือว่ามีสภาพในการเข้าถึงที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่จะเข้ามาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ตลอดจนสามารถดึงดูดให้เกิดความสนใจของแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนในการเข้าร่วมของกิจกรรมการท่องเที่ยว การสังเกตของสภาพพื้นที่ชุมชน การเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน เพื่อให้เกิดความบันเทิงในการเข้าถึงของแหล่งท่องเที่ยวและสามารถรับชมถึงความหลากหลายภายในชุมชนที่น่าสนใจ

2.2 ชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน พบว่า ชุมชนมีความพร้อมในการรองรับของระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา อินเทอร์เน็ต อย่างทั่วถึง มีความสะดวกต่อผู้บริโภคได้ดี และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนต้นหยงเปาว์ได้ในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่า

“...ถ้าในส่วนของน้ำประปา ไฟฟ้า อินเทอร์เน็ต ทางชุมชนมีความพร้อมในการรองรับมากไม่ขาดสาย...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า การวางแผน และเป้าหมายในการรองรับของระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานนั้น จำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ(อบต.) เข้ามาควบคุมในการปฏิบัติงานในการดูแลรักษา และสามารถรองรับสำหรับบุคคลภายนอกหรือนักท่องเที่ยวจะเข้ามาท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีการบริหารจัดการในการรองรับของระบบสาธารณสุขปโภค และมีวิธีการในการวางแผน และมีเป้าหมายที่ชัดเจน ของการเตรียมความพร้อมสำหรับการรองรับระบบสาธารณสุขปโภคอย่างทั่วถึงสำหรับนักท่องเที่ยว และทางชุมชนจะมีการเตรียมแผนสำรองในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นการรองรับในการให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังรวมถึงวิธีการจัดการ การซ่อมแซม และการดูแลรักษาของระบบสาธารณสุขปโภคให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั้น เพื่อรักษาสภาพในการดำเนินการอย่างรวดเร็ว ไม่ปล่อยให้เกิดการลุกลามบานปลาย และสามารถแก้ไขปัญหาได้เฉพาะหน้าในการรองรับของระบบสาธารณสุขปโภคที่ถูกวิธี ทั้งนี้ควรมุ่งถึงผลในระยะยาวมากกว่าเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้กล่าวว่า

“...จัดการดูแลรักษาสาธารณสุขปโภคส่วนกลางของหมู่บ้านที่มุ่งเน้นที่ความปลอดภัย ความเป็นอยู่ที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้อยู่อาศัย การคงรักษามูลค่า และความคุ้มค่าจากการใช้จ่าย โดยคำนึงถึงผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนเปาว์ในระยะเวลา มากกว่าการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีความพร้อมของระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐานในการจะดำเนินการดูแลและบำรุงรักษาให้เกิดเป็นผลอย่างแท้จริง และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม ทั้งนี้หมู่บ้านจำเป็นต้องมีการจัดการงานบำรุงรักษาระบบสาธารณสุขปโภคที่ดี และมีการบริหารจัดการในการรองรับของระบบสาธารณสุขปโภคนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีการในการวางแผน มีเป้าหมาย และเกณฑ์คุณภาพที่ชัดเจน เป็นไปตามหลักวิชาการ และมาตรฐานการทำงานที่ดี และต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและชุมชนโดยรวม

2.3 ชุมชนมีความพร้อมด้านการรองรับในการบริหารที่พักแก่นักท่องเที่ยว พบว่า ยังไม่มีที่พักแบบเป็นโฮมสเตย์ รีสอร์ท เนื่องจากทางชุมชนกำลังอยู่ในระหว่างของการพัฒนาและปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนสำหรับที่จะเป็นสถานที่ผ่อนคลาย เชิญชมบรรยากาศริมทะเล ริมชายหาด เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่ผู้ที่สนใจ อีกทั้งกำลังอยู่ในขั้นตอนของการดำเนินการจัดทำแหล่งที่พักให้นักท่องเที่ยว เช่น ดำเนินการทำรีสอร์ท โฮมสเตย์ และกางเต็นท์ริมชายหาด เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...ทางคณะกรรมการหมู่บ้านได้ร่วมกันประชุมหารือร่วมกัน คือ อยากให้มีลักษณะของการสร้างโฮมสเตย์ ที่เป็นลักษณะของการสานความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยวในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อ

เสริมสร้างความรู้ และเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการได้มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ได้...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์มีลักษณะการท่องเที่ยวที่หลากหลายและสามารถสร้างความน่าสนใจให้กับบุคคลภายนอกที่มาท่องเที่ยวในชุมชน พร้อมกับมีสถานที่พัก เช่น ศาลา หรือเก้าอี้สำหรับการนั่งพัก เช่น มีการแปรรูปอาหารทะเลโดยกลุ่มสหกิจชุมชนโอริงปันตัย ที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ขึ้นโดยใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมในกระบวนการผลิต เพื่อเป็นสินค้าหรือของที่ระลึกจากการผลิตของคนในชุมชน อีกทั้งสามารถสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน และขึ้นชื่อเป็นที่รู้จักให้กับชาวอำเภอหนองจิก และจังหวัดปัตตานี ทั้งนี้ก็มีเก้าอี้ เพื่อเป็นที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายได้ชั่วคราว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com C2.3 ได้กล่าวว่

“...นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนจะเป็นลักษณะของมาเช้า-เย็นกลับ และมีคนมาซื้อสินค้าจากการแปรรูปของอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง ปลาแห้ง ปลาหมึกแห้ง และอื่นๆอีกมากมาย และอีกอย่างนักท่องเที่ยวที่มาเช้าเรือและไปล่องเรือดูวิถีชีวิตของชุมชนประมงในบริเวณใกล้เคียง รวมไปถึงการเช่าเรือแล้วไปตกปลาในทะเล เป็นต้น รวมไปถึงมีที่พักสำหรับการพักผ่อน เพื่อความเพลิดเพลินกับธรรมชาติมากที่สุด...”

(People Com C2.3, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า ในอนาคตของชุมชนต้นหยงเปาว์ ได้มีการวางแผนไว้เกี่ยวกับการจัดบริการสำหรับการเตรียมความพร้อมในการรองรับของการให้บริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในแต่ละจุดนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่

“...ในอนาคตคาดว่าทางชุมชนจะมีที่พักในการเตรียมความพร้อมความสามารถในการรองรับของการบริหารจัดการสำหรับการต้อนรับนักท่องเที่ยวในแต่ละจุด และมีผู้ดูแลและแนะนำสถานที่ เช่น จุดต้อนรับนักท่องเที่ยว จุดการลงเรือ และล่องเรือในป่าชายเลนไปชมป่าโกงกาง และทรัพยากรสัตว์น้ำที่มีความอุดมสมบูรณ์ของชุมชนต้นหยงเปาว์ต่อไป...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าชุมชนมีความพร้อมด้านการรองรับในการบริหารที่พิกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการจัดสรรให้มีที่พักสำหรับการพักผ่อนให้กับนักท่องเที่ยว รวมไปถึงมีการจัดการของทรัพยากรในการรองรับที่เพียงพอต่อการท่องเที่ยว ตลอดจนคำนึงถึงความเหมาะสมในการดำเนินการบำรุงรักษา หรือเปลี่ยนแปลงตามความปลอดภัยของทรัพยากร และความสะดวกในการเข้าถึงสำหรับนักท่องเที่ยว

2.4 ความพร้อมด้านการรองรับของอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น อาหาร
 พื้นบ้าน อาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน พบว่า การรองรับของอาหารในการจัดเตรียมมีความพร้อม ทั้งถึง และเพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับอาหารที่เป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน ดันหยงเปาว์ จะเป็นอาหารทะเล อาหารในการแปรรูปของสัตว์น้ำให้เพิ่มมูลค่า เพิ่มแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจให้กับคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีอาหารพื้นบ้านที่โดดเด่น เช่น ยำผักเบี้ย ข้าวยำ นาซิดาแหม และอาหารทะเลมีการแปรรูปสัตว์น้ำโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย ได้แก่ ปลาอินทรีเค็ม หมึกแห้ง หมึกคอก กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งเผา กุ้ง กะเทาะเปลือก กุ้งแก้วปลากระบอกส้ม ปลากระบอกแห้ง ปลาแห้ง และมีปลาเกร็ดขาวแห้ง ประจวบ ปลาแมวแห้ง และอื่นๆอีกมากมาย...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้อาหารพื้นบ้าน หรืออาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนดันหยงเปาว์ฯ ที่สามารถเป็นสินค้าสำหรับการจำหน่าย หรือการนำซื้อกลับไปเป็นของฝากจากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com C2.3 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีอาหารพื้นบ้านที่โดดเด่นที่สามารถนำไปเป็นของฝาก เพื่อการลองชิม และสามารถกลับมาซื้อใหม่อีกครั้งได้ เนื่องจากอาหารพื้นบ้านที่มีความโดดเด่นของชุมชนนั้นสามารถซื้อกลับไปเป็นของฝากสำหรับนักท่องเที่ยวได้จากการเข้ามาเยี่ยมชมของกลุ่มการเกษตรประมงที่มีการแปรรูปของอาหารทะเล รวมไปถึงมีอาหารพื้นถิ่นที่มีความอร่อย จนสามารถนำไปจำหน่ายหรือทดลองชิมได้เลยที่นี่...”

(People Com C2.3, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังรวมถึงการสร้างมูลค่าจากการแปรรูปของอาหารทะเล หรือการแปรรูปของพันธุ์สัตว์น้ำที่เป็นถือว่าเป็นอาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...การสร้างคุณค่าเกี่ยวกับสัตว์น้ำที่จับได้ เมื่อก่อนแทบจะไม่มีราคา แต่พอทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัยมาคิดค้นและทำการแปรรูปของอาหารทะเล และทำให้เป็นที่ต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก เนื่องจากทางกลุ่มจะมีการผลิตการแปรรูปของอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม กะปิ กุ้ง มันกุ้ง เป็นต้น ที่เน้นรสชาติเค็มน้อย ไม่เจือปนกับสารเคมีทุกกระบวนการ เริ่มตั้งแต่กระบวนการผลิต การเก็บรักษาจะไม่เจือปนกับสารเคมีและที่สำคัญสินค้าในการแปรรูปของสัตว์น้ำทางทะเลได้ผ่านสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา(อย.) และได้มีการตรวจสอบผ่านกระบวนการที่ปลอดภัย และนอกจากนี้ทางกลุ่มยังมีการส่งออกอาหาร

ทะเลสดไปทั่วประเทศ หรือตามโรงแรมต่างๆที่ต้องการสั่งมา เป็นต้น และ
ถือว่าเป็นความต้องการของตลาดเป็นอย่างมาก...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ความพร้อมด้านการรองรับของอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น อาหารพื้นบ้าน
อาหารที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนในการแสดงถึงความเป็นตัวตนของชุมชน ซึ่งถูกสร้างขึ้นบน
พื้นฐานของความชอบความเข้มแข็งของชุมชนตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวการประมงพื้นบ้านที่มี
มาพร้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีการขยายพันธุ์ปลาที่มีความหลากหลายต่อไป และถือว่าเป็น
เป็นอาหารของการแปรรูปที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนที่มีความโดดเด่นและเข้มแข็งที่สุดมีพลังศักยภาพ
ที่แฝงอยู่ สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่คนในชุมชน ตลอดจนนำมาเป็นทุนในการพัฒนาชุมชน
ในอนาคตได้ต่อไป

2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ พบว่า ตอนนี้
ชุมชนยังไม่มีกำหนดจำนวน เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวแบบ มาเช้า – เย็นกลับ แต่
จะกำหนดในส่วนของนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาพักแรมในชุมชน และในอนาคตข้างหน้าทางชุมชนเปิด
ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทางชุมชนจะต้องมีการกำหนดจำนวนขนาดของนักท่องเที่ยว
ที่ต้องการมาพักในพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเข้ามาตาม
ความสามารถในการรองรับและการบริหารจัดการสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อให้เห็น
ถึงความพร้อมของชุมชนที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่น่าประทับใจให้
มากที่สุดและไม่กระทบกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้
กล่าวว่า

“...ทางชุมชนต้นหยงเปาว์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมาก และ
ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาเยี่ยมชมหรือมาท่องเที่ยวจะต้องมีการ
ประสานงานและแจ้งกับเจ้าหน้าที่หรือบุคคลในท้องถิ่นให้ทราบก่อน เพื่อที่
ทางคณะกรรมการในชุมชนจะได้มีการรองรับเตรียมความพร้อม
ความสามารถในการแสดงศักยภาพต่อการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างมี
ประสิทธิภาพมาก...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่าชุมชนจะต้องมีการแจ้งกฎกติกา เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน
เพื่อชี้แจงถึงข้อควรปฏิบัติในการเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพของการรองรับและ
บริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่การท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้อง
กับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนจะต้องมีการชี้แจงกฎกติกาแก่นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาใน
ชุมชน เพื่อแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบอย่างเข้าใจ เช่น ไม่ควรนำสิ่งควรห้าม
แอลกอฮอล์ หรือสิ่งมีนเมาที่ทั้งชุมชนไม่อนุญาตให้นำเข้ามา เป็นต้น และ

แจ้งวัตถุประสงค์ของนักท่องเที่ยวว่าต้องการอะไรจากการมาท่องเที่ยว
ที่นี่...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่นั้น เพื่อให้เป็นไปตาม
ขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวตามความสามารถของชุมชนในการรองรับ
และการบริหารจัดการสำหรับการให้บริการนักท่องเที่ยวต่างๆอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมี
ความพร้อมในการรองรับในการจัดเตรียมบุคลากรในชุมชนหรือมีมีัคคุเทศก์ชุมชน เพื่อการให้
คำแนะนำ และเล่าประวัติความเป็นมาของชุมชน แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างครบทุก
ด้าน และครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีเครือข่ายบุคลากรภายในชุมชนของแต่ละฝ่ายที่มีหน้าที่
รับผิดชอบหรือได้รับมอบหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการให้การ
แนะนำและเล่าประวัติความเป็นมาของแต่ละสถานที่ที่เป็นจุดเด่น และ
เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน เช่น ผู้ที่เป็นนักปราชญ์ชุมชน หรือผู้รู้ในชุมชน
เพื่อให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยวได้...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งจะพบว่า บุคลากรในชุมชนที่มีความรู้สำหรับการให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำคัญของ
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนและแสดงถึงความโดดเด่นของเส้นทางนำเที่ยว
ภายในชุมชนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าว
ว่า

“...นักปราชญ์ในที่นี้ คือ บุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยวที่คอยให้
ความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
การอนุรักษ์และการดูแลทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเล เช่น การให้ความรู้
ข้อมูล หรือวิธีการปลูกหญ้าเทียมในทะเล การทำซั้งปะการังเทียม เป็น
ต้น...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า ทางชุมชนจะมีการอบรมในการให้ความรู้สำหรับบุคลากรในการรองรับ
สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อการปลูกฝังถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่ง
สอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่า

“...ทางกลุ่มต่างๆในชุมชนจะต้องมีการฝึกอบรมและให้ความรู้ และคิดว่า
ศักยภาพการรองรับภายในชุมชน โดยที่มีการปลูกฝังตั้งแต่เด็กภายใน
โรงเรียน โดยมีการบรรยายสำหรับผู้ที่เป็นนักปราชญ์หรือผู้ของชุมชน เพื่อ

ไปเผยแพร่ความรู้สู่โรงเรียนและมีหลักสูตรวิชาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
ในการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาบรรยายให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรตรงนี้อย่างครบถ้วน...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่าการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยวนั้นเป็นความจำเป็น
สำหรับการให้ความรู้ เพื่อการท่องเที่ยวในชุมชนในการได้เผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักเกี่ยวกับการเกษตร
ประมงในกิจกรรมที่หลากหลาย สร้างสรรค์และมีความน่าสนใจสำหรับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามา
ท่องเที่ยวในชุมชน

2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีการ
กำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยว ที่จะมาพักผ่อนหรือมาท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อการ
วางแผนล่วงหน้าสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวหรือมาพักผ่อนในชุมชนต้นหยงเปาว์กับ
ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com
A2.1 ได้กล่าวว่

“...เนื่องจากการท่องเที่ยวของชุมชนต้นหยงเปาว์ว่าจะเชื่อมโยงเกี่ยวกับการเกษตรประมง และสภาพทางฝน ฟ้า อากาศ ดังนั้นทางชุมชนจึงต้องมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการเข้ามาท่องเที่ยวและช่วงหน้าฝนหรือช่วงมรสุม ที่ไม่เหมาะสมกับการมาท่องเที่ยว ทั้งนี้การป้องกันอันตรายหรือป้องกันความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวในช่วงเวลาที่มีความเหมาะสมที่สุด...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การกำหนดช่วงเวลาที่ไม่แนะนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อความสะดวกและความรู้สึกปลอดภัยสำหรับการบริการและรองรับให้แก่บุคคลภายนอกที่เข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนนี้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่

“...ทางชุมชนจะไม่ค่อยแนะนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงเดือนพฤศจิกายน – มกราคม เนื่องจากเป็นช่วงหน้าฝน และมีฝนฟ้า อากาศ ไม่ค่อยอำนวยสำหรับการมาท่องเที่ยวในช่วงนี้ ทั้งนี้ช่วงเวลาในการกำหนด เหมาะสม และแนะนำให้มาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วงเดือนมีนาคม - เดือนพฤศจิกายน เป็นต้นไป...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นเนื่องทางชุมชนจะให้ความสำคัญในด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสม และนำนักท่องเที่ยวมากที่สุด รวมถึงมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและสามารถมาท่องเที่ยวได้ครบทุกด้านและครบวงจรของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์

ดังนั้นกล่าวสรุปโดยรวมในด้านของศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพบว่า เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมง โดยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีวิถีชีวิตในการดำเนินกิจกรรมภายในชุมชนที่หลากหลาย โดยมีกิจกรรมหลักในการนำเสนอต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทางกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการรองรับผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาตรฐานฮาลาล และเป็นส่วนเสริมสร้างความแข็งแกร่งและก่อให้เกิดความสมดุลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนที่ช่วยให้คนในชุมชนสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ตลอดจนก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางบนฐานทรัพยากรการเกษตรชุมชนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ มีการรองรับต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมถึงระบบสาธารณสุขที่ทั่วถึงและเพียงพอต่อผู้บริโภค อีกทั้งสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านนันทนาการ การเรียนรู้ ตลอดจนเกิดกระบวนการพัฒนาคุณความตระหนักในคุณค่าของวิถีชีวิตของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวและของกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรของชุมชนให้เป็นที่รู้จักและกลายเป็นแนวทางที่น่าสนใจที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้จากการท่องเที่ยวต่างๆอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทิศทางที่เหมาะสม

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รายการประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
3. ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
3.1 ชุมชนมีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.34	0.88	ปานกลาง
3.2 ชุมชนมีมีคฤหาสน์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว	3.42	0.82	มาก
3.3 ภายในชุมชนมีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก	3.35	0.86	ปานกลาง
3.4 ชุมชนมีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ เช่น ศึกษาวិธีการทำปลาเกลือ เค็ม กะปิ กุ้ง มั่น กุ้ง หรือปลาแห้ง เป็นต้น	3.41	0.88	มาก
3.5 ชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือ แผ่นพับ บอร์ด หรือป้ายแสดงข้อมูล หรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ	3.34	0.90	ปานกลาง
3.6 ชุมชนมีจุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว	3.29	0.81	ปานกลาง

รายการประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ศักยภาพ
3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว	3.37	0.86	ปานกลาง
3.8 ชุมชนมีการให้บริการด้านการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึก ทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมทางอาชีพ เป็นต้น	3.42	0.86	มาก
3.9 ชุมชนมีการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ บริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ หอน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ เป็นต้น	3.56	0.86	มาก
รวม	3.39	0.47	มาก

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาระดับการประเมินศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนมีการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับ บริการผู้สูงอายุและคนพิการ ได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ชุมชนมีจุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่าก่า อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีองค์ประกอบ 9 ตัวชี้วัด ได้แก่

- 3.1 ชุมชนมีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีการบรรยายแนะนำสถานที่ และกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3.2 ชุมชนมีมีคัคเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว
- 3.3 ภายในชุมชนมีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก
- 3.4 ชุมชนมีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้
- 3.5 ชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว
- 3.6 ชุมชนมีจุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว
- 3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว
- 3.8 ชุมชนมีการให้บริการด้านการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้
- 3.9 ชุมชนมีการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการบริการบริการผู้สูงอายุและคนพิการ

ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดของศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผลการศึกษาเป็น ดังนี้

3.1 ชุมชนมีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีการเตรียมความพร้อม ความสามารถในการให้บริการสำหรับการดูแลของนักท่องเที่ยว การให้ความเสี่ยสละ ความมีไมตรีต่อการสร้างความคุ้นเคยที่ดีต่อกัน เพื่อเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่

“...ตอนนี้ทางชุมชนยังไม่เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ แต่เชื่อว่าถ้าทางชุมชนเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการในปีหน้า และสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชน พัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน และพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนให้เกิดความน่าสนใจ สร้างกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้คนได้รู้จักตัวตนของชุมชนก่อน เพื่อมาพูด มาคุย มาสร้างมิตรไมตรี สร้างความคุ้นเคยและความสัมพันธ์ระหว่างกันกับนักท่องเที่ยว แล้วเข้ามาศึกษาและบอกเล่าประวัติความเป็นมาของพื้นที่ว่ามีจุดเด่นที่น่าสนใจของชุมชน และการตั้งกฎกติกาชุมชนจะมีการตั้งกฎระเบียบและชี้แจงให้กับนักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาให้ทราบโดยทั่วกัน...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การทำความเข้าใจกับความเป็นตัวของชุมชนในการสร้างความโดดเด่นที่อยู่ในชุมชน เพื่อให้เกิดความน่าสนใจกับกิจกรรมที่มีอยู่ในชุมชนที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist G3.3 ได้กล่าวว่า

“...ประการแรกที่ทำให้ทำความเข้าใจชุมชน โดยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน ด้วยการพาไปเยี่ยมชม การเล่าการบรรยายความเป็นมาของชุมชน การเตรียมผู้รู้หรือนักปราชญ์ชุมชนที่มามีมาบรรยายให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อให้รับรู้ในการให้ข้อมูลของการท่องเที่ยวของชุมชน และการเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชนที่ทำให้เกิดความน่าสนใจและตื่นเต้นสามารถนำความรู้ที่ได้จากการท่องเที่ยวไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของตัวเองได้ต่อไปในอนาคต...”

(The Tourist G3.3, สัมภาษณ์ 1 ธันวาคม 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นอยู่ในระดับปานกลาง แต่คาดว่าในอนาคตข้างหน้าจะมีการพัฒนาศักยภาพสำหรับการบริการจัดการท่องเที่ยวที่มีความเป็นตัวตนที่สร้างความน่าสนใจในกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

3.2 ชุมชนมีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีการเตรียมมัคคุเทศก์/ผู้นำชุมชน หรือผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน และการให้

ข้อมูลในการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละจุดภายในชุมชนที่มีความหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...จะเห็นได้ว่าทางชุมชนจะมีการเตรียมความพร้อมของมัคคุเทศก์หรือนักปราชญ์ชุมชน สำหรับการให้ความรู้ และการนำนักท่องเที่ยวไปศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชาวบ้าน ซึ่งได้แก่ ศึกษาเรียนรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงป็นตัย การเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพผองผาง เป็นวิธีการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ตรงนี้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตตัวเองต่อไปได้ และการท่องเที่ยวป่าโกงกางของปายายเลนต้นหยงเปาว์ฯที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติที่สวยงาม...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า ชุมชนจะมีการตั้งคณะกรรมการที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในการบริการสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนารูปแบบการนำเที่ยวของบุคคลากรชุมชนในการเตรียมมัคคุเทศก์ชุมชน ตลอดจนสามารถเผยแพร่ความรู้ให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับ คำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีการตั้งคณะกรรมการของสมาคมชาวประมงพื้นบ้านและมีเครือข่ายที่หลากหลายพื้นที่ ถือได้ว่าสามารถที่จะต่อยอดกับชุมชนอื่นๆได้ด้วย เพื่อให้มาร่วมกันถ่ายทอดการฝึกอบรมร่วมกันในการให้คำแนะนำและการการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระหว่างกันได้...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว นั้น ถือว่าเป็นความมีใจรักในการได้ปฏิบัติที่ได้รับมอบหมายต่อชุมชน มีความรู้ในการถ่ายทอดสำหรับนักท่องเที่ยวที่ครบทุกด้าน สำหรับการนำเที่ยวในชุมชน ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์จะช่วยแก้ไขปัญหาคณะหน้าให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม มัคคุเทศก์เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลนักท่องเที่ยวอย่างใกล้ชิดเกือบตลอดเวลาของการนำเที่ยวในแต่ละครั้ง ดังนั้นในการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์จะเป็นไปโดยธรรมชาติ

3.3 ภายในชุมชนมีร้านอาหารของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก พบว่า ทางชุมชนมีร้านจำหน่ายเกี่ยวกับการแปรรูปของอาหารทะเลโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาเกลือเค็มโอริงป็นตัยที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนของเรานั้นจะมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงป็นตัย ที่เป็นกลุ่มที่สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน และได้มีการแปรรูปของอาหารทะเลที่หลากหลาย และสร้างมูลค่าให้กับคนในชุมชนเพื่อเป็นที่รู้ให้กับ

ผลิตภัณฑ์มากขึ้น เช่น ปลาภูเขาเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง ปลาแห้ง ข้าวเกรียบ อาหารทะเล ยำผักเบี้ย ซาลาเปา เป็นต้น และอนาคตข้างหน้าชุมชนแห่งนี้ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทางชุมชนมีการขยายสำหรับร้านค้าที่หลากหลายของการจำหน่ายสินค้ามากขึ้น...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังพบอีกว่า ร้านค้าจัดจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนในการแสดงความเป็นตัวตนหรือแสดงศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว จึงเป็นจุดแข็งสำหรับการนำเป็นอาชีพที่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist K3.5 ได้กล่าวว่า

“...ชุมชนต้นหยงเปาว์มีศูนย์เรียนรู้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัย สำหรับการแปรรูปอาหารทะเลที่มีความหลากหลายและสามารถซื้อเป็นของที่ระลึกให้กับเพื่อนร่วมงานระหว่างกันได้ หรือซื้อไปเป็นของฝากและการเป็นตัวแทนจำหน่ายได้ทั่วประเทศ นอกจากนี้กลุ่มนักท่องเที่ยวได้มาสัมผัสถึงกระบวนการทำปลาภูเขาเค็มที่ปลอดภัยและมีทั้งนี้สามารถสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคมากขึ้น...”

(The Tourist K3.5, สัมภาษณ์ 29 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ภายในชุมชนมีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกที่มั่นคง ซึ่งร้านค้าเหล่านั้นสามารถสร้างเป็นศูนย์เรียนรู้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจจะเข้ามาศึกษาถึงกระบวนการผลิตในการแปรรูปของอาหารทะเลที่ผ่านมาตรฐาน และเน้นถึงการถูกหลักอนามัย ตลอดจนถึงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มเป็นอาชีพเสริมสำหรับผู้ที่มีความสนใจหรือนักท่องเที่ยวได้

3.4 ชุมชนมีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ พบว่า ชุมชนต้นหยงเปาว์มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และเป็นกิจกรรมที่สร้างความท้าทาย น่าตื่นเต้น และน่าประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จุดบริการสำหรับการนำเที่ยวของนักท่องเที่ยวนั้นจึงเป็นการบริการที่ทั่วถึง และสามารถมาสัมผัสกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์ของชุมชนต้นหยงเปาว์โดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...จะเห็นได้ว่าทางชุมชนของเรานั้นมีกิจกรรมการนำเที่ยวที่มีความหลากหลายมาก เช่น 1) การล่องเรือในป่าชายเลน โดยเป็นเรือของชาวบ้านที่พาเข้าไปล่องเรือชมความสมบูรณ์ของป่าชายเลนที่มีความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำ 2) ศึกษาเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงลงทะเลพร้อมกับชาวประมง เพื่อไปศึกษาวิถีชีวิตหรือวิธีการหาปลาในทะเล เช่น การวางอวนปู การวางอวนกุ้ง การลอบปู ลอบกุ้ง ลอยปู เก็บหอย การไปวางอวนปลากระพง 4) กิจกรรมการศึกษากระบวนการแปรรูปอาหาร

ทะเล การแปรรูปของสัตว์น้ำ เช่น ปลาเกลือเค็ม กะปิ กุ้ง มันทุ้ง กุ้งแห้ง ปลาแห้ง หรืออื่นๆ 5) กิจกรรมการตกมาในทะเลและมีการจัดกิจกรรมการปิ้งย่าง เนื่องจากอาหารทะเลของชุมชนตันหยงเปาว์ว่า เป็นอาหารทะเลที่มีความสดมาก...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้ยังพบอีกว่า กิจกรรมที่สามารถดึงดูดให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อการล่องเรือลงทะเล ในการไปเยี่ยมชมวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพันธุ์สัตว์น้ำ ตลอดจนมีการขยายของพันธุ์ปลาที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวไว้ว่า

“...จะเห็นได้ว่ากิจกรรมเกี่ยวกับการประมงเชิงเกษตรที่มีอยู่ในชุมชนตันหยงเปาว์ว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวและสร้างความน่าสนใจที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการสร้างบ้านปลา กิจกรรมการสร้างปะการังเทียมแบบพื้นบ้านในทะเล โดยทำกับไม้ไผ่และมะพร้าว กิจกรรมการปลูกหญ้าทะเล กิจกรรมการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ รวมไปถึงกิจกรรมการตกปลาเกลือ หรือปลาชนิดอื่นๆ คือ จะมีการจัดกิจกรรมเหล่านี้ในทุกๆปี ของช่วงเดือนธันวาคม ถึงเดือนเมษายน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ได้ทำมาแล้วเกือบ 20 ปี...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ที่ที่หลากหลาย สามารถเป็นเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงที่มีความน่าสนใจสำหรับผู้ที่มีความท้าทาย และชอบในรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบผจญภัย อีกทั้งทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆได้อย่างอิสระ เพื่อการสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวอย่างมีคุณค่ามากที่สุด

3.5 ชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนมีข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งสามารถรับข้อมูลได้จากผู้นำชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบลท่ากำชำ(อบต.) ที่ทำหน้าที่คอยเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนและสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาเผยแพร่ให้แก่ผู้ที่สนใจต่อไปเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชุมชนประมง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวไว้ว่า

“...ชุมชนมีการเตรียมข้อมูลสำหรับการให้บริการในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงดิบ หรือการให้ข้อมูลแบบบอกต่อๆ เช่น การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำ การเลี้ยงปู เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง และเลี้ยงหอยหรืออื่นๆที่เกี่ยวกับสัตว์น้ำ และเป็นข้อมูลในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆจากประสบการณ์ของตนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนมานาน และ

สามารถแสดงศักยภาพที่ชัดเจนในด้านของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนที่มีความโดดเด่นและเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ต่อไป...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังพบอีกว่า ทางชุมชนจะพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูลโดยใช้สื่อเป็นตัวกลาง สำหรับการให้ข้อมูลที่เป็นมุมกว้างมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่า

“...โดยศักยภาพของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯในด้านของการให้ข้อมูลทางชุมชนเป็นข้อมูลดิบ และผ่านการเล่า และบอกต่อๆ ทั้งนี้สำหรับป้ายภายในชุมชนมีน้อย แต่คาดว่าถ้าชุมชนเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทางชุมชนน่าจะมีการพัฒนาในการรวบรวมข้อมูลของชุมชนและทำเป็นเอกสาร การติดป้าย แผ่นพับ บอร์ด หรือการประชาสัมพันธ์ทางออนไลน์หรือทางอินเทอร์เน็ตที่สามารถความเป็นทันสมัยมากกว่านี้...”

(Government Officials Com1.3, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลาย และเป็นข้อมูลในการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆจากประสบการณ์ของตนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จริง สามารถเล่าเป็นเรื่องราว เรื่องถึงจุดเด่นของชุมชนที่มีความสำคัญกับการใช้ชีวิตของคนในชุมชนตามวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนประมง และถือว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ไปพร้อมๆกับการนำเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าประทับใจในเวลาเดียวกัน

3.6 ชุมชนมีจุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่าชุมชนมีการจัดแบ่งหน้าที่สำหรับการบริการของทุกฝ่ายที่มีบทบาทภายในชุมชน ให้มีการดูแลสำหรับจุดสำคัญในการให้บริการให้กับนักท่องเที่ยว มีการจัดตั้งเวรในแต่ละฝ่าย เพื่อให้ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบร่วมกัน มีจุดให้บริการรถหรือยานพาหนะ เพื่อใช้ในการท่องเที่ยวสัญจรภายในชุมชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.4 ได้กล่าวว่า

“...ถ้าชุมชนเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทางชุมชนจะต้องเตรียมความพร้อมความสามารถในการให้บริการยานพาหนะสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากตอนนี้ทางตำบลท่ากำชำ มีการให้บริการเพียงจักรยานที่เป็นยานพาหนะสำหรับการให้บริการเท่านั้น แต่อานาคข้างหน้าอาจจะมียนต์สัญจรสำหรับการนำเที่ยวภายในชุมชน ...”

(Government Officials Com1.4, สัมภาษณ์ 19 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า จุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว นั้น ยังต้องมีการปรับปรุง และควรให้การสนับสนุนในการบริการด้านยานพาหนะที่ต่อความต้องการของคนในชุมชนในบริการแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อให้มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในการ

ให้บริการยานพาหนะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...ยานพาหนะที่ควรจะเน้นมากที่สุดภายในชุมชนที่อยากให้มี คือ “เรือ” เพื่อเป็นจุดบริการสำหรับการท่องเที่ยวในแบบการท่องเที่ยวเยี่ยมชมสถานที่ภายในชุมชน เยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมง การล่องเรือชมป่าโกงกางในป่าชายเลนของชุมชนต้นหยงเปาว์ จากนั้นลงสู่ทะเล เพื่อไปชมการปลูกหญ้าเทียมและการทำซั้งปะการังเทียม เพื่อสร้างบ้านปลา เป็นต้น...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีจัดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยวในวัน เพื่อใช้ในการท่องเที่ยวสัญจรภายในชุมชนได้อย่างได้ครบทุกด้านตามความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะใช้เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้ความสะดวก และประหยัดเวลาในการท่องเที่ยวมากขึ้น

3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว พบว่า การติดต่อสื่อสาร

สำหรับการท่องเที่ยวในชุมชนนั้น ทางชุมชนมีการเตรียมความพร้อมในบางส่วน เนื่องจากทางชุมชนยังไม่ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป็นทางการ ซึ่งจุดที่เป็นสถานที่หรือศูนย์บริการสำหรับการติดต่อนั้นยังไม่เป็นรูปธรรม แต่สามารถติดต่อทางคณะกรรมการหมู่บ้านโดยตรงได้เลย หรือติดต่อสารทางโทรศัพท์ เบื้องต้นได้ ส่วนรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนนั้น ทางชุมชนก็ได้มีการเตรียมรายละเอียดสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวอย่างครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนจะมีการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้สนใจจะเข้ามาท่องเที่ยว และการติดต่อจะมาติดต่อด้วยตนเองกับพื้นที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นโดยตรงก็ได้ หรือติดต่อทางโทรศัพท์ได้เลย ทางชุมชนพร้อมและยินดีในการให้บริการอย่างเต็มที่...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจจะเข้ามาเรียนรู้หรือมาศึกษาถึงกระบวนการแปรรูปของพันธ์น้ำทางทะเล โดยทางชุมชนมีความพร้อมในการเป็นศูนย์เรียนรู้หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำหรับการรองรับและให้บริการการให้ข้อมูลในส่วนนี้ได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งยังสามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารทางสื่อออนไลน์หรืออื่นๆ เพื่อความสะดวก และรวดเร็วในการประสานงานอย่างทั่วถึงระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...สามารถติดต่อเราทางเพจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของกุเลาเค็มโอรัง ปันดัยได้เลย อย่างตอนนี้ที่เราเปิดในลักษณะของการขายสินค้าออนไลน์ก็จะมีกลุ่มคนที่สนใจอาหารแปรรูปก็จะแวะเวียนเข้ามาจำนวนมากมาเยี่ยม

ชม ในการสั่งซื้อของที่ระลึกที่เป็นการแปรรูปของพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปลา กุเลาเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง ปลาหมึกแห้ง เป็นต้น...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นในการให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สามารถเข้าได้รวดเร็ว ทั้งนี้การบริการด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนจึงเป็นกระบวนการของกิจกรรมของการส่งมอบบริการจากผู้ให้บริการ ไม่ใช่สิ่งที่จับต้องได้ ชัดเจน แต่ออกมาในรูปของเวลา สถานที่รูปแบบ และที่สำคัญเป็นสิ่งที่เป็นที่เอื้ออำนวยทางจิตใจ ทำให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด และสร้างความประทับใจครั้งแรกให้กับนักท่องเที่ยวเมื่อพบจะทำให้ภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นที่น่าจดจำ และระลึกถึงอยู่เสมอ

3.8 ชุมชนมีการให้บริการด้านการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ พบว่า ชุมชนมีกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งมีศูนย์ฝึกอบรมอาชีพในการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพโดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันต์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการแปรรูปของอาหารทะเลด้านการประกอบอาชีพของชาวประมง หรือวิถีชีวิตของชาวประมง ที่สะอาด และเป็นการแปรรูปของอาหารทะเลที่จะไม่เจือปนของสารเคมี อีกทั้งยังเป็นศูนย์เรียนรู้ของการบริหารทรัพยากรอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com C2.3 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนของตันหยงเปาว์ว่าจะเห็นได้ว่า มีศูนย์การฝึกอบรมด้านอาชีพ การแปรรูปของการเกษตรประมงที่มีความโดดเด่นมาก ซึ่งสามารถใช้พื้นที่เหล่านี้มาเป็นแหล่งเรียนรู้ใหม่ๆให้กับผู้ที่สนใจเข้ามาเยี่ยมชม หรือท่องเที่ยวภายในตัว อีกทั้งยังสามารถต่อยอดถึงการสร้างอาชีพให้กับตนเองได้ต่อไป รวมถึงมีผู้ที่จะมาถ่ายทอดองค์ความรู้เหล่านี้ที่เต็มศักยภาพครบถ้วน...”

(People Com C2.3, สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังพบอีกว่า โครงการที่เข้ามามีส่วนร่วมในชุมชน เพื่อการฝึกอบรมและให้ความรู้สำหรับผู้ว่างงานในชุมชน สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการมาฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มอาชีพเสริมในการดำเนินชีวิตให้แก่บุคคลในพื้นที่และบุคคลภายนอกได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีหน่วยงานแรงงานได้จัดโครงการลงในชุมชนในทุกๆปีและให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมทางอาชีพถักอวนหรือการสอนวิธีการถักอวน วิธีการปักอวน การฝึกอบรมการทำอาหาร เช่น ซาลาเปา การทำน้ำพริก และนอกจากนี้ยังมีการสอนวิธีการทำสบู่ วิธีการทำแก้วอีดด้วยหินปูน หรือชุดโต๊ะหิน...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีการให้บริการด้านการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่บุคคลที่มีความสนใจในการเข้ามาท่องเที่ยวหรือเข้ามาเรียนรู้ในชุมชนโดยตรง เพื่อเป็นการนำความรู้จากการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ไปใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองและใช้เป็นจุดยืนของตัวเองในการสร้างรายได้สร้างอาชีพและเพิ่มทักษะขององค์ความรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.9 ชุมชนมีการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ พบว่า ชุมชนได้มีการวางแผนสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการตระหนักและให้ความสำคัญสำหรับการให้บริการแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการเป็นหลักในการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มพื้นที่การท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายและสร้างความเพลิดเพลินให้กับนักท่องเที่ยวมากมาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist H3.4 ได้กล่าวว่า

“...ถ้าทางชุมชนต้นหยงเปาว์ฯได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ทางชุมชนจะต้องมีการตระหนักในการจัดวางหรือการให้บริการพื้นที่ท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุหรือคนพิการ เช่น มีทางลาดเอียง ห้องน้ำสำหรับผู้พิการหรือผู้สูงอายุ และมีกิจกรรมอบรมผู้สูงอายุ ฟังธรรม และมีการจับรางวัล เพื่อให้ผู้สูงอายุได้คลายเครียดบ้าง และเพิ่มพื้นที่ที่เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการและผู้สูงอายุในการใช้บริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน...”

(The Tourist H3.4, สัมภาษณ์ 3 ธันวาคม 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การให้บริการด้านความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุและผู้พิการนั้นจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการให้ความสำคัญและควรไปปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนี้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...คิดว่า ถ้าทางชุมชนต้นหยงเปาว์ฯได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการ ทางชุมชนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุหรือผู้พิการด้วย โดยต้องมีฝ่ายในการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบและอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และมีการจัดกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น กิจกรรมการฝึกอบรมการบริหารร่างกายการกายภาพบำบัด การออกกำลังกาย เป็นต้น...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ อยู่ในระดับที่มากในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริการและการอำนวยความสะดวก เพื่อใช้ในการให้ความระมัดระวังแก่

นักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยว อีกทั้งเพื่อสร้างความมั่นใจและความไว้วางใจต่อการเข้ามาท่องเที่ยวแห่งนี้

ดังนั้นกล่าวสรุปโดยภาพรวมในด้านของศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า ภายในชุมชนมีส่วนร่วมเรียนรู้ในการอบรมการฝึกอาชีพจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันต์ย มีป้ายความรู้ ป้ายสื่อความหมายของเส้นทาง หรือกิจกรรมภายในชุมชนมีข้อควรระวังต่างๆที่ชัดเจน มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจตราและให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว อีกทั้งชุมชนมีจุดการให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว และมีเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชน และการเรียนรู้ถึงคุณค่าถึงความสำคัญของวิถีชีวิตของชาวประมงชายฝั่ง อีกทั้งคนในชุมชนจะตระหนักในการให้บริการแก่ผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่เข้ามาท่องเที่ยวในการบริการด้วยใจและแสดงศักยภาพของตนเองในการเข้าถึงการบริการ เช่น ด้านการต้อนรับและการสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวมีการบรรยายแนะนำสถานที่และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนที่หลากหลายที่สามารถเสริมสร้างความรู้ในการเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เพิ่มมากขึ้นต่อไป

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รายการประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
4. ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.57	0.77	มาก
4.1 ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพของการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลาเกลือเค็ม กะปิ กุ้ง มั่นกุ้ง โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น			
4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง	3.53	0.76	มาก
4.3 ชุมชนมีสภาพธรรมชาติและสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติหรือได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น จุดชมวิวของชายหาดตันหยงเปาว์ ป่าชายเลน เป็นต้น	3.57	0.79	มาก
4.4 ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น วิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเกษตรประมง การแข่งขันพายเรือ การวาดลวดลายเรือกอลและ กิจกรรมการสะบัดปลาออกจากอวน การถักอวนแต่ละชนิด เป็นต้น	3.57	0.80	มาก
รวม	3.56	0.80	มาก

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการประเมินศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาระดับการประเมินศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในระดับมากที่สุด คือ ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพ ชุมชนมีสภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีองค์ประกอบ 4 ตัวชี้วัดได้แก่

- 4.1 ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพ
- 4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง
- 4.3 ชุมชนมีสภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยวมีความสวยงามตามธรรมชาติ
- 4.4 ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

ซึ่งแต่ละตัวชี้วัดของศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผลการศึกษาเป็น ดังนี้

4.1 ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม พบว่า ความโดดเด่นของชุมชนต้นหยงเปาว์ โดยส่วนใหญ่เป็นชาวประมงพื้นบ้านและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรประมงที่มีหลากหลายกิจกรรม และใช้เป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมมาใช้ในการดำเนินชีวิตจากบรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน โดยมีกิจกรรม ดังนี้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่า

“...กิจกรรมการใช้ภูมิปัญญาในพื้นที่นี้มีความหลากหลายมากในการดำเนินชีวิตตามวิถีชาวประมงพื้นบ้าน เช่น การทำแห การลอบปู ลอบกุ้ง โพงผาง การถักอวนด้วยมือ โดยไม่ได้ใช้เทคโนโลยีเข้ามา เป็นต้น ซึ่งการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมที่ใช้ในการประกอบเครื่องมือประมงของชาวบ้านได้แก่ 1) การทำซั้งปะการังเทียม 2) การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการดูพยากรณ์อากาศ การสังเกตของดิน สม ฝน พ้า อากาศ ในการเข้าถึงของทรัพยากรและข้อการทำเครื่องมือเครื่องมือ เพื่อการเข้าถึงทรัพยากรแบบยั่งยืน รวมถึงการดูดวงจันทร์ ดูพระอาทิตย์ของธรรมชาติ เพื่อการระมัดระวังในการออกทะเลในแต่ละช่วงในแต่ละวัน และให้รู้ถึงความ

ปลอดภัยของกลุ่มชาวประมงพื้นบ้านในการดูแลรักษาของช่วงเวลาไหนที่มีทรัพยากรสัตว์น้ำเยอะที่สุด เพื่อให้เกิดความสมดุลในการออกทะเล เพื่อหาปลา กุ้ง หอย ปู เป็นต้น...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังพบอีกว่า การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปอาหารทะเล ที่ได้มีการคิดค้นจากการศึกษา จนได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์โดยชุมชนในการสร้างมูลค่าให้กับคนในชุมชน สามารถสร้างงานสร้างอาชีพที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com B2.2 ได้กล่าวว่า

“...การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแปรรูปอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม ปลาแห้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง น้ำจิ้ม กะปิ กุ้ง ข้าวเกรียบ เป็นต้น...”

(People Com B2.2, สัมภาษณ์ 23 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ The Tourist F3.2 ได้กล่าวว่า

“...จากการสังเกตและเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน จะเห็นได้ว่า การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนมีการนำวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการแปรรูปของสัตว์น้ำ โดยใช้ปัญญาดั้งเดิมมาใช้และประยุกต์ในกระบวนการแปรรูปอาหารทะเล รวมถึงกระบวนการแปรรูปของอาหารพื้นถิ่นที่มาทดลองชิม และเข้ามาสัมผัสจริงถึงรสชาติของอาหารพื้นบ้าน เช่น กาบูซื่อ เป๊ะหรือยำผักเบ็ย ซึ่งทำให้อาหารที่มีความโดดเด่น และมีรสชาติที่อร่อยมาก...”

(The Tourist F3.2, สัมภาษณ์ 6 ธันวาคม 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิม การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อให้เห็นที่รู้จักเกี่ยวกับการเกษตรประมง อีกทั้งยังเป็นความรู้ความสามารถที่มีมาแต่โบราณของบรรพบุรุษ โดยอาศัยคุณค่าความเอื้ออาทรที่คนในชุมชนในการสร้างให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถก่อให้เกิดความสนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้การสร้างโดดเด่นของภูมิปัญญาในการนำไปใช้เหล่านี้ ถือเป็นความรู้ความสามารถจากบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดมา เพื่อให้ความรู้เหล่านี้เกิดประโยชน์แก่พื้นที่ของตนและสังคมปัจจุบันได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า เป็นความพอเพียงในการดำรงชีวิต โดยมีเงื่อนไขพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีเหตุผลและสามารถสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นไปในทิศทางของความสุข อีกทั้งสามารถการควบคุมและการบริหารจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนต้นหยงเปาว์ส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบของการหาเช้า – กินค่ำ และคนในชุมชนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพประมง ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งปลา กุ้ง หอย และปู จากการออกทะเล และอีกส่วนหนึ่งเป็นประมงพื้นบ้านที่ออกหาในแม่น้ำลำคลอง แต่ในขณะที่เดียวกันมีบางครัวเรือนจะดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เช่น มีการเลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ปลูกพืชผักสวนครัว ปลูกเองกินเอง และการดำเนินชีวิตของชาวประมงส่วนใหญ่จะหาเช้า- กินค่ำ ตลอดจนมีการแบ่งปันระหว่างกันในชุมชนได้...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การประกอบอาชีพทางการเกษตรประมงของชุมชนต้นหยงเปาว์จะมีการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com D2.4 ได้กล่าวว่า

“...การแบ่งเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรประมงเหล่านี้ เพื่อมาใช้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จะเก็บเอาไว้กินเองหรือประกอบอาหารเองในแต่ละมื้อ โดยไม่ต้องออกไปซื้อตามร้านอาหาร ส่วนที่ 2 เอาไว้แบ่งปันกับเพื่อนๆบ้าน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนของอาหารทะเลกับพืชผักสวนครัวที่มีบางครัวเรือนเท่านั้นที่มีการเพาะปลูกพืชผัก รวมถึงสามารถสร้างความสัมพันธ์ มิตรไมตรีที่ดีต่อกันในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบพอมี พอกิน และมีเหตุผล และส่วนที่ 3 เป็นส่วนที่เหลือ เพื่อเอาไว้เก็บไปขายตามตลาดหรือตามร้านที่รับซื้ออาหารทะเลสด เพื่อดำเนินชีวิตในการจุนเจือค่าใช้จ่ายต่างๆในแต่ละวันได้ต่อไป ซึ่งถือว่าในแต่ละวันจะดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีการออม มีเหตุผล อย่างเข้าใจและมีความสุข...”

(People Com D2.4, สัมภาษณ์ 27 พฤศจิกายน 2561)

ซึ่งยังสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.2 ได้กล่าวว่า

“...การพัฒนารูปแบบโดยยึดวิถีประมงพื้นบ้านอย่างเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา คือ ขั้นตอนแรกจะต้องสร้างความเข้าใจก่อนว่าบริบทชุมชนเป็นอย่างไร จากนั้นเข้าถึงเครื่องหมายหรือเครื่องมือแบบยั่งยืน เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรประมงในการดำเนินชีวิตให้อยู่รอดในแต่ละวัน ดังนั้นนำไปสู่การพัฒนาในรูปแบบของการรวมกลุ่มโดยผ่านกิจกรรมของการทิ้งซั้งปะการังเทียมของทุกๆปี ซึ่งที่นี่จะพัฒนาต่อยอดต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้ยั่งยืน ตลอดจนเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชนที่มีทุกหน่วยงาน เช่น กลุ่มราชการบุคคลภายนอก สื่อมวลชน

ต่างๆเข้ามาเยี่ยมชม ศึกษาวิถีชีวิตหรือกระบวนการต่างๆเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เพิ่มมากขึ้นและยั่งยืนต่อไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง...”

(Government Officials Com1.2, สัมภาษณ์ 16 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนต้นหยงเปาว์นั้นมีวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผลและสามารถสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เป็นไปในทิศทางของความสุข และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการบริการและการรองรับสำหรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดีของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. ชุมชนมีสภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
พบว่า สภาพธรรมชาติของชุมชนต้นหยงเปาว์มีความหลากหลายของทรัพยากรที่หลากหลาย ความสะดวก และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.1 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนต้นหยงเปาว์มีความสวยงามทางธรรมชาติที่หลากหลาย ได้แก่
1) ชายหาดหรือทรายที่สะอาด 2) มีป่าชายเลนที่ขึ้นชื่อว่ามีคุณภาพสมบูรณ์มากที่สุดของจังหวัดปัตตานี เนื่องจากเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่สวยงาม 3) มีการเยี่ยมชมบรรยากาศริมทะเล มีการปรับภูมิทัศน์ชุมชนให้มีความสวยงามและสะอาด 4) มีการปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและเปิดเป็นสถานที่เรียนรู้นอกห้องเรียน เช่น มีนักเรียนของโรงเรียนใกล้เคียงภายในชุมชนมาทัศนศึกษาหรือเรียนนอกห้องเรียน...”

(Government Officials Com1.1, สัมภาษณ์ 15 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า สถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละจุดที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวว่า

“...ทางชุมชนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆและหลากหลาย มีจุดชมวิวยของพระอาทิตย์ขึ้น-พระอาทิตย์ตกในช่วงตอนเย็น ทั้งนี้จะมีหน่วยงาน(อบต.) เป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ในส่วนของการชมป่าโกงกางในป่าชายเลน มีทรัพยากรสัตว์น้ำที่หลากหลาย และมีเส้นทางที่น่าสนใจของวิธีการศึกษาเรียนรู้โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนโอริงปันตัยที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง ปลาแห้ง เป็นต้น...”

(People Com A2.1, สัมภาษณ์ 12 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีสภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ล้อมรอบตัวภายในบริเวณชุมชนนั้นมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่ประชาชนร่วมกันสร้างขึ้นมาไว้ในชุมชน ทั้งนี้เพื่อร่วมดูแลรักษาและอนุรักษ์ของทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนให้เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น ตลอดจนสามารถสร้างความสัมพันธ์เกี่ยวข้องต่อเนื่องกันเป็นวงจรของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปพร้อมๆกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สร้างสรรค์

4. ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย พบว่า ชุมชนต้นหยงเปาว์มีลักษณะของการท่องเที่ยวในกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งทำให้เห็นว่าศักยภาพด้านการดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวนั้นเป็นไปในทิศทางที่สูงขึ้น มีการเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งการแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่นและกระจายความเพลิดเพลิน ความสบายใจในการมาพักผ่อนหย่อนใจที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.5 ได้กล่าวว่า

“...จะเห็นได้ว่าทางชุมชนต้นหยงเปาว์มีอัตลักษณ์ในกิจกรรมที่โดดเด่น ได้แก่ 1) วิถีชีวิตของชุมชนประมงพื้นบ้านหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมง ที่เรียนรู้วิถีชีวิตของชาวประมงชายฝั่งและในแม่น้ำลำคลอง 2) กิจกรรมการผจญภัยในการล่องเรือในป่าโกงกางของป่าชายเลน เพื่อเยี่ยมชมความสวยงามของพืชพรรณของแต่ละชนิดที่สวยงามตามธรรมชาติ 3) กิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืนต่อไปในอนาคต 4) กิจกรรมการใช้ภูมิปัญญาในเรื่องของการแปรรูปอาหารทะเล เช่น ปลาเกลือเค็ม กะปิกุ้ง มันกุ้ง กุ้งแห้ง ปลาแห้ง ข้าวเกรียบ เป็นต้น 5) ภูมิปัญญาในเรื่องของการใช้เครื่องมือประมง เช่น การสร้างบ้านปลา โดยการทิ้งขี้ปะการังเทียม การปลูกหญ้าเทียม เป็นต้น 6) กิจกรรมการจัดงานเมาลิด 7) กิจกรรมการแข่งขันพายเรือของทุกๆปี ในช่วงวันฮารีรายอ 8) กิจกรรมการสะบัดปลา 9) การวาดลวดลายเรือกอล และ 10) กิจกรรมการตกเบ็ด หรือตกปลาในทะเล เป็นต้น...”

(Government Officials Com1.5, สัมภาษณ์ 24 พฤศจิกายน 2561)

ทั้งนี้รวมถึงสภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงทรัพยากรทางทะเลที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ The Tourist K3.5 ได้กล่าวว่า

“...จากการมาท่องเที่ยวในชุมชนต้นหยงเปาว์ฯในหลายๆครั้ง สังเกตเห็นได้ว่า ที่นี่มีกิจกรรมที่มีความโดดเด่นทางการท่องเที่ยวมากมาย ทั้งทางลำคลองและทางทะเล ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพันธุ์สัตว์น้ำไปพร้อมๆกับการอนุรักษ์และเป็นที่ดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ในอนาคต และกิจกรรมที่ชอบทำมากที่สุด ตั้งแต่ทราบว่าชุมชนที่นี่มีพันธุ์สัตว์น้ำสำหรับการตกเบ็ด การ

ตกปลา จำนวนมาก ทั้งนี้ก็ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นบุคคลภายนอกเข้ามา
มาร่วมกับกิจกรรมดังกล่าวในชุมชน จนตอนนี้สามารถสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างกับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังมีความสวยงามของป่า
โกงกางในป่าชายเลน ชายหาดต้นหยงเปาว์ อีกทั้งยังมีสัตว์ที่เก่าแก่และมีมา
นานกว่า 90 ปี โดยผู้บุกเบิกในการก่อตั้งมีมัสยิดแห่งนี้ คือ “ท่านหะยีสุ
หลง โต๊ะมีนา” ซึ่งช่วงนั้นท่านหะยีสุหลงทรงมีบทบาทมากในช่วงที่ท่าน
ยังมีชีวิตในพื้นที่แห่งนี้ และการสร้างมัสยิดแห่งนี้สร้างขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวม
ของชาวต้นหยงเปาว์ที่นับถือศาสนาอิสลามในการปฏิบัติศาสนกิจทาง
ศาสนามายาวนานจนถึง...”

(The Tourist K3.5, สัมภาษณ์ 29 พฤศจิกายน 2561)

สรุปได้ว่า ชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่
หลากหลายและแสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชนที่โดดเด่นและกระจายความเพลิดเพลิน ความสบายใจใน
การมาพักผ่อนหย่อนใจที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ของ
ทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สวยงามและเป็นการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้ที่สนใจ
จะเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนต่อไป

ดังนั้นกล่าวสรุปโดยภาพรวมในด้านของศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิง
เกษตร พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายต่อการศึกษาถึงวิถี
ชีวิตดั้งเดิมของคนในชุมชนประมง มีความโดดเด่นด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นดั้งเดิมมาใช้ในการ
ประกอบอาชีพ อีกทั้งมีจุดทิวทัศน์ที่สวยงามตามธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวเชิง
เกษตรประมง รวมถึงชุมชนมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงที่สามารถ
ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ กิจกรรมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ กิจกรรมการ
สร้างซั้งปะการังเทียม กิจกรรมการปลูกหญ้าเทียมในทะเล เพื่อสร้างให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของปลาที่
มีหลากหลายชนิด อีกทั้งทรัพยากรในชุมชนยังมี ชายหาดต้นหยงเปาว์ ป่าโกงกางในป่าชายเลน
กิจกรรมการพายเรือ การแกะเรือกอกและ การถักอวนปลาชนิดต่างๆ กระบวนการทำปลาเกลือเค็ม
ปลาแห้ง กะปิกุ้ง มันกุ้ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและได้เข้ามามีส่วนร่วมใน
การตระหนักถึงการให้ความสำคัญในกิจกรรมดังกล่าวข้างต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จึงเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดใจให้กับ
นักท่องเที่ยวที่สนใจจะเข้ามาท่องเที่ยวหรือเข้ามาศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนเกิดความสนใจในการได้มาสัมผัสกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างเป็นรูปธรรมของ
ชุมชนต้นหยงเปาว์ และเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความร่วมมือร่วมใจในการ
ฟื้นฟูสืบทอดและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้เป็นสินค้าเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต

ตารางที่ 13 สรุปผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

รายการประเมินศักยภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับศักยภาพ
1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.44	0.46	มาก
2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.44	0.45	มาก
3. ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.39	0.47	ปานกลาง
4. ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.56	0.57	มาก
รวม	3.46	0.35	มาก

ตารางที่ 13 สรุปผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณา ระดับการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ทั้ง 4 ด้าน กลุ่มตัวอย่าง ได้สรุปในการประเมินในระดับมากที่สุด คือ ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รองลงมา คือ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับที่เท่าๆกัน คือ ระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$) และพบว่าระดับน้อยที่สุด คือ ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มตัวอย่างได้ประเมินในประเด็นนี้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

ดังนั้นการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี กล่าวสรุปโดยรวม คือ เป็นการมุ่งเน้นในด้านการแสดงศักยภาพที่มี อยู่ภายในชุมชน ซึ่งได้แก่ ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพด้านการ บริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้เพื่อการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว เชิงเกษตรของชุมชนไปควบคู่กับการดูแลรักษาและคงไว้ ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของการท่องเที่ยวเชิง เกษตรสามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้แก่นักท่องเที่ยว สามารถพัฒนาจิตสำนึกและความ เข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์ให้แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ และการปรับปรุง คุณภาพชีวิตของชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง เกษตรที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมที่ปรากฏในพื้นที่ เพื่อเปิด โอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลายและวิวัฒนาการทาง วัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้นด้วย และจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยง เปาว์ให้เป็นในรูปแบบของการมีส่วนร่วมในการจัดการของการบริการ การดึงดูดให้เกิดความสนใจจาก แหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชน ตลอดจนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมวิถีชีวิต เพื่อให้เกิดความ บันเทิงในการรับชมถึงความหลากหลายภายในชุมชนต่อไปในอนาคต

ตอนที่ 4 เสนอแนวทางพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

จากการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นเสนอแนวทางพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยนำข้อสรุปจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้ได้แนวทางพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำชำ อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี ในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.1 แนวทางการส่งเสริมการรวมกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การส่งเสริมมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล ในการทำกิจกรรมหรืองานต่างๆ เป็นการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนโดยการเชิญชวน เป็นสมาชิก และมอบหมายตำแหน่งให้กับชาวบ้านรับผิดชอบในบทบาทต่างๆ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน รวมถึงร่วมกับกลุ่มเครือข่ายในชุมชน เป็นต้น โดยมีการส่งเสริมดังนี้

- การส่งเสริมให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม ในการคิด วางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล
- การส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่ม การเข้าไปเป็นกรรมการการเข้าไปเป็นสมาชิกของกลุ่ม หรือแม้แต่การเข้าไปเป็นอาสาสมัครในการช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ
- การส่งเสริมให้สมาชิกชุมชนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมของชุมชน ทุกเพศ ทุกวัย เช่นเด็ก ผู้ใหญ่ หรือเยาวชน ให้มาทำกิจกรรมร่วมกันได้

ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Government Officials Com1.2 ได้ให้ความเห็นว่า

“...การท่องเที่ยวที่จะเป็นในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประมงก็ได้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวแบบผจญภัยก็ดี คือ การท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมาก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันที่หลากหลายของการท่องเที่ยวของชุมชนต้นหยงเปาว์ เพื่อให้เกิดความน่าสนใจที่เพิ่มมากขึ้น เพิ่มศักยภาพความสามารถของชุมชนในการร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัย ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการรวมกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น...”

(Government Officials Com1.2, สนทนากลุ่ม 16 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า กลไกความร่วมมือของคนในชุมชนต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะเห็นได้ว่า การส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามาจับบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น หัวใจหลักสำคัญ คือ ความสามัคคีของคนในชุมชน ที่จะเป็นกุญแจสู่เป้าหมายความสำเร็จของชุมชนที่เข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Government Officials Com1.5 ได้ให้ความเห็นว่า

“...ถ้าพูดถึงระดับกลไกความร่วมมือของคนในชุมชน ถือได้ว่า อยู่ในระดับที่ดี ชาวบ้านกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง มีความร่วมมือ ในหมู่บ้านถือได้ว่าเป็นมิตรภาพที่ดี สามารถที่จะสร้างความสำเร็จ ในกิจกรรมนั้นๆ ได้โดยบรรลุถึงเป้าหมายได้...”

(Government Officials Com1.5, สทนากลุ่ม 24 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้แนวทางการส่งเสริมการรวมกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ People Com D2.4 ได้ให้ความเห็นว่า

“...กิจกรรมการส่งเสริมการอนุรักษ์และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่สร้างสรรค์ และมีลักษณะของการรวมกลุ่มกัน เพื่อการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและมีการแบ่งหน้าที่ในแต่ละฝ่าย โดยมีหัวหน้าเป็นผู้ควบคุมงาน ให้เป็นระบบ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทุกงานและทุกฝ่ายจะมีการประสานความร่วมมือที่ดี มีความสามัคคี เพื่อให้งานได้บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จ...”

(People Com D2.4, สทนากลุ่ม 27 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้นจากการส่งเสริมการรวมกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการที่จะทำการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน สิ่งที่จะคำนึงถึงและถือได้ว่ามีส่วนสำคัญมาก คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนทุกคน และร่วมกันเข้ามาวางแนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่จะต้องเป็นการร่วมมือของประชาชนและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ชุมชนจะมีการจัดตั้งคณะกรรมการดูแล และส่งเสริมการรวมกลุ่มอนุรักษ์และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว สามัคคี สะดวกรวดเร็วในการบริหารจัดการและเป็นการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสม และเข้าใจสภาพของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่ โดยได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกันในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหานำไปสู่การหาแนวทางการแก้ไข วางแผนงาน โครงการ และกิจกรรม แล้วแบ่งหน้าที่ตามความรับผิดชอบและผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม รวมถึงการประเมินผลกิจกรรมในแผนงานต่าง ๆ และได้มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เกิดกระบวนการเรียนรู้ ในการปฏิบัติงาน สร้างความตระหนักในการเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกันนำไปสู่การรักษาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เอกลักษณ์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชนต้นหยงเปาว์ที่จะก่อให้เกิดรายได้ให้แก่ชุมชนทั้งปัจจุบันและอนาคต

2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1 แนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ของข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การส่งเสริมการให้ความรู้ของข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมภายในชุมชนที่หลากหลาย โดยมีกิจกรรมหลักในการนำเสนอต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อการให้กลุ่มคนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน นำไปสู่การวางแผนพัฒนาและจัดการด้านการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเกิดทัศนคติใหม่ๆ ในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนำไปสู่การมีจิตสำนึกที่ดีทางการท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในการให้ความรู้ของข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การเตรียมมัคคุเทศก์ หรือนักปราชญ์/ผู้รู้ชุมชน เพื่อการการบรรยาย อภิปรายในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน การประชุมระดมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อการตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com A2.1 ได้กล่าวไว้ว่า

“...การส่งเสริมในการรองรับและให้ความรู้ สร้างความเข้าใจถึงกิจกรรมที่สร้างสรรค์ เพื่อการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวในกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น กิจกรรมการตกปลาในทะเล กิจกรรมการปล่อยพันธ์สัตว์น้ำ กิจกรรมการสร้างซั้งปะการังเทียม กิจกรรมการปลูกหญ้าทะเล เพื่อสร้างเป็นบ้านปลา และกิจกรรมการให้ความรู้ในการจัดเตรียมศูนย์ฝึกอบรมอาชีพในขั้นตอนการแปรรูปอาหารทะเลที่ปลอดภัย รวมถึงกิจกรรมการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ทั้งทางแม่น้ำลำคลองและทางทะเล โดยมีผู้ที่เป็นมัคคุเทศก์ หรือผู้รู้ในชุมชน เพื่อให้ข้อมูลและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนสำหรับนักท่องเที่ยวได้...”

(People Com A2.1, สนทนากลุ่ม 12 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้แนวทางการส่งเสริมการให้ความรู้ของข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Government Officials Com1.1 ได้ให้ความเห็นว่า

“...ในขณะที่ทางชุมชนกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาและปรับปรุงทัศน สำหรับที่จะเป็นสถานที่ผ่อนคลายเป็นชุมชนบรรยากาศริมทะเล ริมชายหาด เพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจให้แก่ผู้สนใจ ยังไม่มีเป็นรีสอร์ท มีบางส่วนที่เป็นแบบโฮมสเตย์ แต่มีเป็นบ้านของคนในชุมชนเอง บางหลังเท่านั้น แต่ก็สามารถรองรับให้กับนักท่องเที่ยวในส่วนนี้ได้ แต่ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวจะมาช่วงเช้าและเย็นกลับ แต่มีมาเรื่อยๆ...”

(Government Officials Com1.1, สนทนากลุ่ม 15 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถือว่าเป็นกลไกสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่เหล่านี้ให้เป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ Government Officials Com1.4 ได้ให้ความเห็นว่า

“...การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเสริมความรู้ของบุคลากรชุมชน และการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนอย่างครบวงจรเป็นสิ่งสำคัญ และสร้างความเข้าใจในการแสดงศักยภาพการรองรับสำหรับการเปิดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน...”

(Government Officials Com1.4, สนทนากลุ่ม 19 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้นจากการส่งเสริมการให้ความรู้ของข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปิดชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถสรุปได้ว่า ทางกลุ่มการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการรองรับผลิตภัณฑ์ที่ผ่านมาตรฐานฮาลาล และเป็นส่วนเสริมสร้างความแข็งแกร่งและก่อให้เกิดความสมดุลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนที่ช่วยให้คนในชุมชนสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ตลอดจนก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางบนฐานทรัพยากร การเกษตรชุมชนที่ก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างความตระหนักในการแสดงศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการรองรับต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ รวมถึงสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในด้านนันทนาการ การเรียนรู้ ตลอดจนเกิดกระบวนการพัฒนาคุณภาพตระหนักในคุณค่าของวิถีชีวิตของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อสามารถดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สร้างสรรค์ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของกลุ่มผู้ประกอบการเกษตรของชุมชนให้เป็นที่รู้จักและกลายเป็นแนวทางที่น่าสนใจที่จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้จากการท่องเที่ยวต่างๆอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทิศทางที่เหมาะสม

3. ศักยภาพด้านการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1 แนวทางส่งเสริมการฝึกอบรมบุคลากรชุมชนในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การพัฒนาศักยภาพด้านบริการในการฝึกอบรมบุคลากรชุมชน เพื่อการเตรียมความพร้อมสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ซึ่งจำเป็นต้องมีปัจจัยเบื้องต้น 3 ประการ ได้แก่ แรงจูงใจ ความพร้อม และความต้องการของคนในท้องถิ่นในการเปิดใจสำหรับการบริการ และสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาตนเองและเป็นตัวแทนของชุมชน เพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนสามารถขยายตัวให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นตามความสามารถที่ซ่อนเร้นอยู่ในจิตใจ

ของบุคคลที่ต้องการฟื้นความสามารถของตน เพื่อให้เกิดการกระตุ้นและเป็นการปลูกให้ทุกคนภายในชุมชนเกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันบนพื้นฐานของความเป็นธรรมและเกิดประโยชน์สูงสุดของคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Government Officials Com1.3 ได้กล่าวว่

“...การรองรับในการเตรียมความพร้อมของบุคคลากรสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯ รวมถึงการรองรับของระบบสาธารณูปโภค ไฟฟ้า น้ำประปา อินเทอร์เน็ต แหล่งเผยแพร่สำหรับข้อมูลการท่องเที่ยวในชุมชน มีมีคฤเทศ์ชุมชน การฝึกอบรมบุคคลากรในที่มีประสิทธิภาพ และอื่นๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเตรียมความพร้อมของชุมชนที่มีการรองและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและความประทับใจจากการท่องเที่ยวเป็นหลัก...”

(Government Officials Com1.3, สนทนากลุ่ม 17 พฤศจิกายน 2561)

อีกทั้งยังพบอีกว่า การส่งเสริมการฝึกอบรมบุคคลากรชุมชนในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นสิ่งที่จำเป็นในการเตรียมนักปราชญ์หรือผู้รู้ในชุมชนเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน และการให้ข้อมูลในการนำนักท่องเที่ยวในแต่ละจุดภายในชุมชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนมีการบริการ และการให้ความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการรักษาความปลอดภัย และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ The Tourist E3.1 ให้ความเห็นว่า

“...จะเห็นได้ว่า ชุมชนที่นี้ในส่วนของการต้อนรับนักท่องเที่ยวและการสร้างความคุ้นเคย สร้างความสัมพันธ์ที่ดี คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่เหมือนพี่น้องระหว่างกันกับนักท่องเที่ยว มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ความมีอัธยาศัยที่ดีของคนในชุมชนที่นี้ถือว่าเป็นการแสดงความจริงใจต่อกันที่ดี และการบริการด้วยความเต็มใจอย่างเต็มที่ไปพร้อมกับการให้ความสนุกสนานและความท้าทายในการเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ฯที่ประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว...”

(The Tourist E3.1, สนทนากลุ่ม 29 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้นจากการส่งเสริมการฝึกอบรมบุคคลากรชุมชนในการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงในการนำเอาความสามารถของบุคคลออกมาใช้งานอย่างมีกระบวนการ เช่น การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการพัฒนาบุคคลากรในชุมชน โดยผ่านลำดับขั้นตอนต่างๆไปสู่ระดับที่สามารถและขยายตัวขึ้น เติบโตขึ้น มีการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิม โดยที่มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกทั้งได้รับความร่วมมือจากชุมชนองค์กรธุรกิจและประชาชนในการสร้างเครือข่าย เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ซึ่งการพัฒนาเพื่อการบริการในการฝึกอบรมบุคคลากร เช่น การจัดการเรียนรู้และให้ข้อมูลเกี่ยวกับ

การเตรียมความพร้อมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ได้แก่ ระบบการประสานงานของ คณะกรรมการในการบริหารจัดการ ระบบสาธารณูปโภคในชุมชน อีกทั้งมีการส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในชุมชน ที่จะช่วยสนับสนุนองค์ความรู้ใน การดำเนินงานได้ ลักษณะความร่วมมือและใช้การประสานงานของระบบการปกครองของพื้นที่หรือ ลักษณะเครือข่ายผู้คนของกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาเป็นกรรมการ และการดำเนินงานใน ลักษณะเครือข่ายนี้จะเป็นกลไกหนึ่งทีส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน ลักษณะของการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการ ดำเนินงาน และเครือข่ายการทำงานดังกล่าวจะสามารถทำให้กำหนดแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง เกษตร เงื่อนไข และข้อจำกัดที่สามารถยอมรับได้ร่วมกัน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่แนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนเป็นกรอบการดำเนินงาน

4. ศักยภาพด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.1 แนวทางการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในรูปแบบใหม่ที่สร้างสรรค์

การส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบ ใหม่ที่สร้างสรรค์ เป็นการกำหนดเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชนเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มี ความหลากหลายในชุมชน และสร้างความน่าสนใจในกิจกรรม เช่น (1) กิจกรรมการล่องเรือในป่าชาย เลน โดยเป็นเรือของชาวบ้านที่พาเข้าไปล่องเรือชมความงามของป่าชายเลนที่หลากหลายชนิด (2) ไปศึกษาเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงลงทะเลพร้อมกับชาวประมงไปศึกษาวิถีชีวิตหรือวิธีการหา ปลาในทะเล เช่น การวางอวนปู อวนกุ้ง ลอยปู เก็บหอย การไปวางอวนปลากระพง หรืออื่นๆ เป็น ต้น (3) กิจกรรมการตกปลาในทะเล รวมถึงกิจกรรมการปิ้งย่าง เนื่องจากอาหารทะเลทางชุมชนเป็น อาหารทะเลที่มีความสดมาก ทั้งนี้การส่งเสริมด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนชุมชน ต้นหยงเปาว์ที่นี่ ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่สร้างความตื่นเต้น ทำทาย และน่าสนใจของชุมชน ซึ่งทำให้ เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีทิศทางและแนวทางที่เหมาะสม มีกระบวนการ จัดการอย่างต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นทีดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อให้ประสบความสำเร็จและเป็นไปตามทิศทางทีถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ People Com C2.3 ได้กล่าวว่า

“...การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องเริ่มจากการมีกิจกรรมที่ดึงดูด ใจสำหรับนักท่องเที่ยว อีกทั้งชุมชนยังต้องแสดงจุดเด่นหรืออัตลักษณ์ที่โดดเด่น เพื่อการให้ความสนใจและน่าสนใจในกิจกรรมการเกษตรประมง จน สามารถสร้างความสนุกสนานและเพลิดเพลินกับเส้นทางท่องเที่ยว ชุมชน เช่น กิจกรรมการตกเบ็ดหรือตกปลาทั้งในแม่น้ำคลองและในทะเล กิจกรรมการปล่อยพันธุ์ปลา กิจกรรมการสร้างซั้งปะการังเทียม กิจกรรม การปลูกหญ้าเทียม เพื่อสร้างเป็นบ้านปลาให้มีการขยายพันธุ์ปลาที่ หลากหลายชนิดมากขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการล่องเรือชมป่าโกงกางในป่าชาย เลน เป็นต้น...”

(People Com C2.3, สนทนากลุ่ม 25 พฤศจิกายน 2561)

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบใหม่ที่สร้างสรรค์ เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่แสดงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนในรูปแบบที่สร้างความน่าตื่นเต้น ทำทาย และน่าสนใจ ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ People Com B2.2 ให้ความเห็นว่า

“...ชุมชนที่นี่ มีความโดดเด่นของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจและหลากหลาย ซึ่งสามารถเป็นจุดการท่องเที่ยวที่ครบวงจรต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะมาสัมผัสถึง การผจญภัยในการท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง เนื่องจากจะต้องล่องเรือเยี่ยมชมชนิดพันธุ์สัตว์น้ำในแม่น้ำลำคลองหรือในป่าโกงกางของป่าชายเลน และการล่องเรือเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงในการออกหาปลาในทะเล รวมถึงการลงทะเลไปตกเบ็ดหรือตกปลาในทะเล ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถสร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก...”

(People Com B2.2, สนทนากลุ่ม 23 พฤศจิกายน 2561)

ดังนั้นจากการส่งเสริมเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบใหม่ที่สร้างสรรค์ สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน มีพื้นฐานมาจากความต้องการของชุมชนที่ต้องการให้การท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งเพิ่มพูนรายได้ที่มีอยู่เดิม และสามารถเป็นเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างสม่ำเสมอและตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่จะได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อประชาสัมพันธ์ อีกทั้งตระหนักในการอนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหลักและส่งเสริมในทิศทางที่เหมาะสมกับลักษณะทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมไปถึงเป็นการกำหนดเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรหรือภาคีที่เกี่ยวข้องถือว่าเป็นการกำหนดแนวทางการบริหารจัดการให้เกิดกลไกการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนได้นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนเป็นกลไกสำคัญในกาขับเคลื่อน เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดคุณค่าแก่ทรัพยากรการเกษตรประมงและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาและสร้างความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรชุมชนในด้านศักยภาพการบริการสำหรับการท่องเที่ยว และชุมชนควรพัฒนาทักษะประสบการณ์ผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การอบรมเชิงปฏิบัติการการทดลองจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรง